Then we visited Sayin Maharaj both as he went out and when he returned. He gave me the Chillam very often and grapes that Radhakrishnabai had sent. He gave the grapes twice to my son Balwant. In the afternoon I heard that he was cleaning the Musjid. So I did not attempt to go that side. All the people brought a deputation to Sayin Maharaj to get rid of the plague. He advised them to clean the roads, sweep the tombs and burning and burial ghats and to feed the poor. I spent the whole afternoon reading the daily papers and talking to Chitnis and others. Upasani is composing something. In the evening we saw Sayin Maharaj near Chawdi and again attended the Sej Arti after which Chitnis, his engineer friend, and another went away.

12-12-11.

I and Bhishma got up very early under the impression that the Kakadarti was about to begin, but we were early by about an hour. Later on Megha came and we attended the Arti. Then I prayed and sat waiting for Sayin Maharaj to go out. I saw him then and again after he returned. I spent the the interval in listening to the songs of Gokhale. He sings well. Today the breakfast was late as Megha coud not get the leaves of Bela and had to go a long distance for them. So the midday Puja was not finished till about 1-30 p. m. Sayin Maharaj was in very good mood and sat chatting and laughing. After breakfast I lay down for a few minutes and then went with my people to the Musjid. Sayin Maharaj was in a good mood and told a story. Taking up a fruit lying there he asked me how many fruits were it was capable of producing. I replied as many times thousands as there were seeds in it. He smiled very pleasantly and added that it obeyed laws of its own. He also told how there was a girl very good and pious, how she served him, and prospered. We got "Udi" about sunset and then stoodo pposite the Chawadi to see Sayin Maharaj when he comes out for his evening stroll. We saw him and returned and sat listening to the Bhajan of Bhishma, Gokhale, Bhai and one young man Dixit. Madhavrao

Pages 27 to 29

Deshpande and Upasni were present. The evening passed very pleasantly.

13-12-21.

I got up as usual, prayed, and wished to bathe, but hot water was not ready, so I came out and sat talking. I saluted Sayin Maharaj as he went out and then had my bath. I read Panchadashi. Later on I went to see Sayin Maharaj at the Musjid and returned after Arti. About 4 p.m. I went with Balvant, Bhishma, and Bandu who brought my Hukka and Sayin Maharaj had a smoke out of it. Madhavrao asked for permission for me to return to Amraoti but Sayin Maharaj said that he would decide about it tomorrow morning. He got all the people there out of the Musjid and advised me very very kindly in a truly fatherly way. At sunset we went again and saw him opposite the Chawadi and later on attended the Sej Arti. Then Bhishma had his Panchapadi earlier than usual. Bhai also sang a Bhajan.

14-12-11.

Wishing to go away I got up early, attended the Kakad Arti, and praying somewhat in haste went to Sayin Maharaj at the Musjid with Madhavrao Deshpande. Sayin Maharaj said that I could go tomorrow or so and added that I should serve God alone and no one else. He said "what God gives is never exhausted and what man gives never lasts." Then I returned and saw Durveshsahib Falke of Kalyan arrive. He is a very nice gentleman of the old sort. Mr. Shingne and his wife are with him. Mr. Shingne is a high [illegible] Vakeel of Bombay and has a law class also. I attended the midday Puja and had my breakfast with Bapusaheb Jog. After[illegible] I lay down and fell asleep. I went to the Musjid a little late and then [illegible] Namaskar near Chawadi. Then I sat talking with [illegible] and Shingne. Later on Bhishma had his [illegible]

Pages 29 to 31

He had travelled to Baghdad, Constantinople, and Mecca, and all places near about. His conversation is very pleasant and instructive. Sayin Maharaj likes him very much, sends him food and otherwise treats him with great consideration. I saw Sayin Maharaj go out and again at the Musjid on his return. He was in a very pleasant mood and we all enjoyed his conversation. After meal I lay down for a while and then sat listening to an account of Delhi read by my son Balvant. Then we went to the Musjid, received the blessings of Sayin Maharaj and later on went for Shej Arti.

16-12-11.

I find I have got a severe cold. I could not get up in time for Kakad-Arti. I got up at 3 A.M. and then overslept myself. After prayer I sat talking with Darvesh Sahib Falke whom they call Hazisaheb and Hajrat indiscriminately. He is a a Karmamargi as we should call him in Hinduism and has numerous anecdotes to tell. I saw Sayin Maharaj go out and later on after he returned to the Musjid. He was in a very pleasant mood and sat talking and joking. After Arti I returned to our lodging and had food and lay down a while but could not sleep. From Amraoti they sent me besides the Amrit Bazar Patrika two numbers of Bombay Advocate, so there was a good deal to read. There was also a telegram offering a session's case. Three days ago there was a telegram offering the case at Wardha. I declined it as Sayin Maharaj did not grant permission to return. About today's telegram the result was the same. Madhavrao Deshpande asked for permission for me, and Sayin Maharaj said I might go the day after or a month hence. So the matter is settled. I saluted him as usual in front of the Chawadi and after Arti in the wada sat listening to Bhishma's Bhajan. Among the new arrivals today is Mr. Hate who has appeard

Pages 31 to 33

for L. M. and S. He is a very nice yonng man. His father was judge at Amreli and later on Divan of Palitana. I think I knew his uncle.

17-12-21.

After prayer I saw Sayin Maharaj go out and then again after he returned. He was in very good mood and we enjoyed very much the jokes made by him. The breakfast was late as Meghraj had gone out to bring Bel leaves. He came back a little late. In the afternoon I sat talking with Haji SahibFalke, Dr. Hate, Mr. Shingne and others. Gokhle went away today. Towards evening I went to Musjid but Sayin Maharaj asked me and my companions to bow from a distance. He however called my son Balvant near and told him to bring Daxina. We all saluted him opposite the Chawadi and again at night at Shej Arti. Tonight Sayin Maharaj sleeps at Chawadi.

18-12-11.

My throat is better today than it was yesterday. After prayer I sat talking with Mr. Shingne, Wamanrao Patil and Durvesh Sahib whose full name would appear to be Durvesh Haji Mahomad Saddik of Kalyan. I saw Sayin Sahib go out and later went to the Musjid when he returned. He said I had filled my bucket was enjoying the cool breezes of the Nim tree and was enjoying myself while he was enduring all manner of trouble and had no sleep. He was in a very pleasant mood and many people came to worship. My wife also came. We returned after mid-day Arti, after meals sat talking with Haji Sahib, Bapusahib Jog and others. Towards evening we went to Musjid and sat near Sayin Sahib, but there was not much time as it was approaching evening. So he gave us leave and we stood in front of the Chawadi and saluted him there. Returning

19-12-11.

In the morning I got up early, felt fresh, prayed and felt that I was better all round. Sayin Maharaj went out while I was yet praying, so I could not see him. Later on I went to the Musjid and found him in a very pleasant mood. He said there was a rich man who had five sons and a daughter. These children effected a division of the family property. Four of the sons took their shares of moveables and immoveables. The fifth son and the daughter could not take possession of their share. They wandered about hungry, came to Sayin Baba. They had six carts laden with jewels. Robbers took away two of the six carts. The remaining four were kept under the Banyan tree. At this point Trimbakrao whom Baba calls Maruti interrupted and the story ran in a different channel. After the mid-day Arti I returned to the lodging, had food, and sat talking with Durvesh Sahib. He is a very pleasant man. Wamanrao Patil went away today. Ram Maruti Boa came in the afternoon. He danced and jumped about a good deal during Bhajan. We saw Sayin Maharaj in the evening and again at Shej Arti time. Ram Maruti Boa attended Bhishma's Bhajan and danced and jumped. Sayin Baba this afternoon went out towards Nimgaon visited Dengle, cut a tree and came back, many went after him with musical instruments and escorted him home. I did not go far. Radhakrishnabai came to near our wada to greet Sayin Saheb and I saw her for the first time without the big veil &c. &c.

20-12-11.

I got up very early in the morning and went to Kakad Arti. Towards the close of the Arti I noticed Waman Rao there with surprise and learnt that he on the way near Kopargaon sent the driver of his cart to a purchase guavas

Pages 34 to 36

and the bullocks ran away. He wandered about, and had a good deal of trouble. The story was very amazing. Sayin Maharaj left Chawadi without any audible remark except that Allah is the lord of all. I returned to the lodging, prayed, and saw Sayin Maharaj got out and again on his return to Masjid. He was in a very pleased mood. Durvesh Sahib told me that Sayin Baba saw him at night and granted his wish. I mentioned this to Sayin Maharaj and he said nothing. I today champooed the legs of Sayin Maharaj. The softness of his limbs is wonderful. Our meal was somewhat late. After it I sat reading the papers received today. Towards evening I went to Musjid received Sayin Baba's blessing, saluted him in front of Chawadhi and returned to my lodging. We had Bhisma's Bhajgn attended by Ram Maruti Baba and Ramayan read by Dixit.

21-12-11

I got up as usual, prayed, and sat talking with Durvesh Saheb. He said he had a vision in which he saw three girls and a blind woman knock at his door. He asked them who they were and they replied that they had come to amuse themselves. Thereupon he ordered them out on pain of being kicked and began a prayer. The girls and the old woman ran away on hearing the words of the prayer. He then blessed all in the room and in the house and the whole village. He asked me to ask Sayin Saheb. When I went to see the latter on his return to the Musjid and before I was [illegible] Sayin Saheb commenced a story. He said he was beaten last night by something [illegible] private [illegible] that he applied oil, wandered about, and [illegible] felt better near the fire. I champooed his legs and on my [illegible] the answer was clear. [illegible]

Pages 35 to 37

Bhagat and Ram Maruti's gesticulations. Later still Mr. Dixit read Ramayana.

22-12-11.

I got up early in the morning to go to Kakad Arti, but in consequence of a remark made by Madhao Rao Deshpande I thought of not going, but later on Madhao Rao himself went and I accompanied him. Sayin Maharaj was particularly pleasant looking and went quietly to Musjid. We all saluted him when he went out and again after he returned to Musjid. Shingne and Darvesh Saheb made an attempt to go today but Sayin Maharaj did not give the necessary permission. Darvesh Saheb got ill and had fever, Dr. Hate treated him. I think I have mentioned before that there is one Tipnis staying here with his wife. She is ill and Dr. Hate has been doing all he can for her. Ram Maruti Maharaj is also here for her. She had a fit in the evening, but it turned out to be an obscession. Dixit, Madhao Rao Deshpande and others went to see her. She is possessed by the former owner of the house in which she lives and by two mahars. The owner declared that he would have killed her but that Sayin Baba ordered him not to. The mahars are also kept away by Sayin Baba. When Tipnis threatened to move his wife to this Wada the spirits prayed earnestly and asked him not to do so. The spirits said Sayin Baba would beat them. There was Bhishma's Bhajan as usual and later on Ramayan by Dixit, a little before midnight.

23-12-11

I got up early enough in the morning but fell asleep again and then got up very late. On coming down I found that Shingne, his wife and Darvesh Saheb had obtained their permission to return to their homes. So they left, the former to Bombay and the latter to Kalyan. Durvesh Saheb is obviously very much advanced spiritually as Sayin Maharaj came as far as the breach in the wall to see him off. I miss him very much as we used to have long [illegible] Mr. Mantri, solicitor of Bombay came yesterday [illegible] his family, four brothers and a number of children. He is a

Pages 37 to 38

very nice man and we sat talking. Mr. Mahajani whom I met
last year came today and brought very good fruit and globes of
glass for Sayin Baba's lamps. Mr. Govardhandas of Bhayndar
is also here. He brought very good fruit, silk curtains for Sayin
M. haraj's improved room in the Chavadi and new dresses
for volunteers who carry the umbrella, chamars and fans. He
is said to be a very rich man. There was a little meaningless
disagreement between Madhaq Rao Desphande and my wife and
my son about living in Dixit's Wada. Sayin Baba said that the wada
belonged to himself, and neither to Dixit nor to Madhao Rao.
So the matter settled itself. I could not see Sayin Maharaj go
out but paid my respects on his return to Musjid. He gave me
fruit and smoke out of his chillim. In the afternoon I had a
...de sleep after meals and then sat reading the daily papers
...ed today. Waman Rao Patil has passed his L. L. B., I
Dr. Hate, had passed also; Sayin Maharaj says he will
...y good news. Tipnis has changed his lodgings and his
better. She is not so restless as she used to be. Ram
...Boa is still here. We went to Shej Arti. The procession
... impressive and the new curtains and dresses looked
... I enjoyed it very much. What a pity I have it not
...wer to make rich presents of the kind. God is great.
Bhishma had his Bhajan and Dixit read Ramayana.

[illegible] ... [illegible] ... [illegible], [illegible]
[illegible], मी [illegible] निघालो [illegible]
श्री. [illegible] आईला [illegible] श्री, [illegible] [illegible] [illegible]
नाही. [illegible] नाहींतर मरेन तरी [illegible], परंतु मी तेथें
येऊन आपली सेवा करीत चरणापाशीं मरतो असें श्रीस [illegible]
लिहिलें. त्या वेळीं श्रीनें डॉ. पिळे यांजपाशीं माझ्यासाठीं थोडीशी उदी व चिमुटभर कांहीं सुकी यांचे पाकीट देऊन त्यांना म्हटलें, कीं हें पत्रांत घाल व त्याला असें लिही कीं "उदी लाव व हें औषध नाकांत ओढ, बरा होशील. अल्ला बरें करील भिऊं नको; म्याचें कशाला बायकावानी." तें पत्र मी वाचून त्याप्रमाणें केलें. तों मला बऱ्याच शिंका येऊन मी झोंपलों, तों दुसऱ्या दिवशी १० वाजतां मला आईनें जबरीनें उठविलें; कारण आदल्या दिवसापासून कांहींच खाल्लें नव्हतें; व मग मात्र थोडी कसर राहिली होती. सबंध घराचें काम पुरें होत आलें परंतु माझ्यानें तेथें जाववलें नाहीं. व पावसाच्या अगोदर घरांत राहण्यास जावें असा विचार करून मी तसें करावयास श्रीची परवानगी मागितली. "गुरुवारीं पहाटे आपण दोघेही संगें जाऊं" असें उत्तर आलें. त्याप्रमाणें तोच विचार नक्की करून लागलाच श्री वास्तुशांतीचा विचार केला, ठरलेल्या दिवशी सर्व मंडळी रात्री उठून स्नान वगैरे आटोपून निघालों; त्यावेळीं माझें डोकें जरा जास्त दुखण्यास लागलें, परंतु मी त्याकडे लक्ष न देतां पूजा आरती आटोपून तयार झालों, व श्रीचा फोटो हातांत घेऊन श्रीस्मरण करीत सर्व मंडळीसहीत निघालों. त्यावेळीं श्रीही माझ्याबरोबर हातांत झोळी व सटका घेऊन चालत आले व थेट घरांत जाईपर्यंत व फोटो ठिकाणावर ठेवीपर्यंत बरोबर होते असा मला भास होत होता व नंतर ते दिसेनासे झाले व मग मी वास्तुशांतीच्या तयारीस लागलों. मला त्रास होऊं नये म्हणून शांती माझा भाऊ आनंदरावकडून करवून घ्यावी असा सर्वांचा विचार झाला. परंतु तो मी नाकारून मी स्वतः सर्व काम केलें, मात्र माझें डोकें फार

दिवसापासून एकदम जें राहिलें तें हा वेळपर्यंत. हा सर्व श्रीच्याकृपेचा प्रभाव आहे. मात्र प्रत्येकवेळीं मी गेल्यावरोबर दक्षिणा वगैरे विशेष मागत न गेल्यावरोबर सर्वत्रांची नवकशी करून खायाला काय आणलें आहे तें दे असे म्हणत. आमची मंडळी त्यांच्या करितांच म्हणून निराळेंच कांहींना कांहींतरी करून बरोबर घेत असे, व त्यांतून थोडें नैवेद्याच्या वेळीं घेऊन मग न्याहारीच्या वेळीं तें माझें कुटुंब स्वत: घेऊन जात असे. हा त्यांचा नेम त्यांनी शेवटपर्यंत चालू ठेवला होताच. दक्षिणा मजजवळूनही मागत व त्यांच्याकडूनही मागत असत. मात्र निघतांना मला नेहमीं "भाऊ १।२ दिवसांनीं ये वर का, ये दोन गोष्टी माझ्याशी बोल आणि चालला जा. राहू नकोस. जा. भिऊं नको. अल्ला मालिक है. मी संगें येतो." असें म्हणत. मात्र रजा देतां देतां व ती पदरांत पडतां पडतां २।४ वेळां तरी सामान गाडीतून उतरावें लागे. असा बहुधा नित्याचा क्रम असे. नरसिंह अवतार धारण करून बाबांची नित्याची आशिर्वादवृष्टी झाली की आतां १।२ दिवसांतच रजा खात्रीनें मिळावयाची असें समजण्यांत येई. एकदां मी श्रीचरणापाशीं असतांना मजकडून दक्षिणा वेळोवेळीं मागून घेतली व आमच्या मंडळीकडूनही मागितली 'जा सर्व पैसे असतील ते मला लवकर दे, मजजवळ पैसे नाहींत' असें ते म्हणाले. तेव्हां माझ्या मंडळीनीं मजजवळून चावी घेऊन वाड्यांत जाऊन माझें म्हणून सर्व जें कांहीं होतें तें म्हणजे माझे पुष्कळ दिवसापासूनचे श्री लक्ष्मीपूजनाचे पैसे बरेच जमलेले होते. ते म्हणजे जे मी कधींही खर्चीत नसे ते [illegible] व श्रीचरणीं अर्पण केले. त्यावेळीं श्री हसले आणि म्हणाले [illegible] आणले पण विचार केलास का तुला [illegible] ना. [illegible] म्हणाले "नाहीं बाबा [illegible] केव्हांही होणार नाहीं. आप[illegible] मी तुम्हां कोणाकडे [illegible] ते मजकडे [illegible] म्हणाले [illegible] श्री [illegible]

[illegible]

[illegible] असें [illegible] हे. पुढें देव तुझ्या [illegible], त्याला तू [illegible] काही आहे की ?" त्यावर माझें कुटुंबानें विचारलें बाबा [illegible] ? बाबा म्हणाले "तू पण माझीच तुम्हाला कांहीं कमी करणार नाहीं. फिक्त एका असेंच मन ठेवावें. बरं: त्याच्या मर्जी अल्ला राजी राहतो. गरीबांचा वाली अल्ला है, अल्लासे कोई नहीं. कांहीं फिकीर करूं नको. पोरा-सोरांना सर्वांना जीव लावून राय." एकदां मी शिरडीस जाण्याचा बेत केला. त्यावेळीं मला रेल्वे पासिस वगैरे मिळाल्या व कारखान्यांत थोडा दंगा होण्याचा संभव होता; करितां मला माझे वरिष्ठानें म्हटले तू आतां जाऊं नकोस, मग पुढें जा. मी तुला पुन्हा पासिस बदलून देईन. तरी माझें मन राहीना. तेव्हां मी तर निश्चय केला कीं शिर्डीस जायाचेंच. जे काय होईल तें होवो, आपले बाबा आहेत व रात्रीस झोपीं गेलो. त्या वेळीं मला पाहटेस स्वप्नांत श्री येऊन मोठ्या रागानें हातांत सोटा घेऊन म्हणाले, "खबरदार आलास तर, मारून टाकीन." असें म्हणून मला रागारागानें बऱ्याच गोष्टी सांगितल्या व शेवटीं म्हणाले 'कीं येऊं नकोस, कमे शा [illegible] यायला पाहिजे. मी तुला सोडून नाहीं; मी तुझेपाशींच आहे, असा वेडा होऊं नकोस.' नंतर मी जागा होऊन पाहतो तों बाबा नाहींत. मग हें स्वप्न मी माझ्या मातुश्रीस सांगितलें, त्यावर त्या म्हणाल्या कीं तुझें [illegible] तुला श्रीबाबा सांगतात तसें करावें, मग काय मी राहिलों. मग मी तो बेत रद्द केला व नंतर दुसऱ्या दिवशीं कारखान्याचे मजूर लोकांचा संप झाला. त्यावेळीं मी समजलों कीं श्रीची आज्ञा खरी होती. कांहीं दक्षिणा काढून ठेविली. व नंतर एक महि-न्याच्या आंतच मला श्री घेऊन गेले. त्यावेळीं मी मशिदीची पायरी चढतांच श्री मला म्हणाले "भाऊ असा वेडा होऊं नकोस. आपल्याला अजून पुष्कळ कामें करायचीं आहेत. जागींच रहावें व माझें नांव घ्यावें. मी तेथें भेटतो. बरं आतां कोण कोण आले; सर्वजण आले का ?" मी म्हटलें नाहीं. मी एक-टाच आलों बरं. त्यावर बाबा विचारतात आतां चार दिवस रहाणार का ? मी म्हटलें आपण रजा द्याल त्यावेळीं जाईन. त्यावर बाबा म्हणाले बरें

आपण चार गोष्टी बोलू व मग पाहून घेऊ तर्पा नंतर पांढऱ्या
दि [illegible] राजा [illegible] व म्हणाले चल 'मी येतो मी आता फार कष्टाळो
[illegible] घाण्यावर जाऊ बरं का.' बरं आहे असे म्हणून मी चरणी
[illegible] लागलो. तेव्हा मला म्हणाले "का वाईट वाटले? इथली
[illegible] कामधंदा करावा बरे आपना गरीबोका वाली अल्ला
[illegible] नकोस" व नंतर संध्याकाळी मला आनंदाने रजा
मी [illegible] आलो सर्व आनंदी आनंद होता नंतर मी पुन्हा गुडफाम
[illegible] सर्व [illegible] बरोबर होते त्यावेळी 'मी तुझ्या कडेस
[illegible]' असे श्री एकदा म्हणाले त्यावेळी माझी मुलगी बबी जरा
[illegible] मी म्हणालो फारच चांगले आहे मग मी विचारले बाबा जेवाला
[illegible]? जेवाला कोणाला सांगू? बाबा म्हणाले पोर आजारी आहे.
[illegible] कोण नको २।२ फकीर, मी व तू थोडा भात [illegible]
[illegible] एक दुसरी भाजी मग मी बाजारात सामान घेऊन
[illegible] तसे सांगितले माझे कुटुंब म्हणाले बरं आहे. आता
[illegible] बाबा येणार ना? मी म्हटले, होय मग ती मुलीस घेऊन
[illegible] श्रीने दोघानाही उदी व आशिर्वाद दिला "थंडी वारा
[illegible] २।२ दिन मे अल्ला अच्छा करेगा. जाय आता बसू नकोस."
[illegible] झाले. मग ती येऊन पुढील व्यवस्थेला लागली. त्यावेळी
[illegible] बाळा साहेब शिंदे यांच्या येथे त्यांच्या आग्रहास्तव मी राहाण्यास
[illegible] ही सर्व हकीगत माहिती होतीच. कारण बाबा मजबरोबर [illegible]
[illegible] प्रसिद्ध होते, पुढे असे झाले की [illegible] करिता [illegible]
[illegible] एक [illegible] लिंबू पिवळ्या रंगाचा दिसला, त्याला कोणी [illegible]
[illegible]

In the morning I got up early and went to Kakadarti. On my return I prayed and walked about. Mr. Mantri got permission to return so he went away with all his family after saying goodbye to nearly every one. He is a very very good man. Wamanrao Patil also went. Then came a large number of visitors. Among them was a lady by name Anusuyabai. She appeared to be spiritually advanced and Sayin Maharaj treated her with great consideration and gave her four fruits. Later on he told the story of a man having five sons. Four of them demanded and obtained partition. Two of these four decided to re-unite with the father. The latter ordered the mother to poison one of these two and she obeyed. The other fell from a tall tree, got injured and was on the point of death, but was allowed by the father to survive about twelve years until a son and daughter were born to him and then he died. Sayin Baba said nothing about the 5th son and to me the story looks incomplete. After the midday meal I lay down for a while and then sat reading the Ramayana. In the evening we went as usual to salute the Sayin Saheb opposite the Chawadi and at night had Bhishma's Bhajan and Dixit's Ramayana. Dr. Hate is still here and is a very very nice man. Mr. Mahajani is also here.

25-12-11.

In the morning after prayer I saw Sayin Maharaj go out and sat talking with Mr. Mahajani and others. Many guests went and many more came and things are wearing a rather busy appearance. Mr. Govardhandas gave a dinner and invited nearly every one here who has come to see Sayin Maharaj. My son Balwant had a dream last night in which he thought he saw Sayin Maharaj and Mr. Bapusaheb Jog in our Elichpur house. He offered food to Sayin Baba. He told me about the dream and I thought it was a mere fancy, but today he called Balwant and said "I went to your house yesterday and you fed me but gave no Daxina. You should give twnetyfive rupees now." So Balwant returned to the lodgings and went with Madhavrao Deshpande and paid the Daxina. At midday Arti Sayin Maharaj gave me Prasad of Peda, fruits, and made distinct sign to me to make a bow. I

Pages 40 to 41

at once prostrated myself. Today the breakfast was very late, and was not over till 4 p. m. I had it with Goverdhandas, or rather at the Mandap near our lodging, spread at his expense. After it I felt very lazy and sat talking. We all saw Sayin Maharaj in the evening both before he came out as usual for his stroll and then again when he was taken in Bhajan Procession to Chawadi. Kondaji Fakir lost his daughter tonight. She was interred near our lodging. Bhishma had his Bhajan and Dixit read Ramayana.

26–12–1911.

I got up early and attended Kakadarti, Sayin Maharaj was in rather unusual mood, took his stick and with it tapped the ground round about. By the time he descended the steps of Chavadi he walked twice backward and forward and used violent language. On my return I prayed, bathed and sat in the varandah in front of my room. I saw Sayin Maharaj go out. Mr. Gokhale pleader of Poona came. He had seen my wife at Shegaon before when Ganpati Baba was working in the physical world. There was with him a seller of Indian toys and another. They saw me after the midday Arti and after I had taken my meal. I lay down for a while in the third quarter of the day and then sat talking with Mahajani, Dr. Hate and other. We saw Sayin Maharaj in the afternoon at the Chawadi and later on about dusk when he came out for his stroll. He was very gracious. Today he spoke with my son Balwant and got him to sit even after he told everybody else to clear out. He told him not to admit any guest in the evening and to take care of him and that in return he (Sayin Baba) would take care of him. Madhaorao Deshpande is ill. He has enough cold and is lying down a good deal, if not actually confined to bed. In the evening there was Bhishma's Bhajan as usual and Dixit's Ramayana afterwards. [illegible] We began the Sunder- [illegible]

Arti I had my breakfast about [illegible] p.m. and then lay down and had a good sleep. In the afternoon many people attempted to go to see Sayin Maharaj but he was not inclined to speak and dismissed them soon. So I did not go and sat reading. We all saw him at dusk when he came out for his stroll and again at Shej Arti. Bhishma's Bhajan was very much prolonged today by many people singing at it. A young mohamadan surpized me by his song. Then there was Ramayan by Dixit.

28-12-11.

In the morning after I prayed Dr. Hate and Mr. R. D. Moregaonkar got permission to return. So they went away and immediately after came Nanasaheb Chandorkar, C. V. Vaidya and Mr. Natekar "Hamsa". I sat long speaking with the last and then went and saw the former two who are staying in a tent close by. Hamsa has travelled long in the Hymalayas, is an initiate and an accepted disciple. His conversation is therefore very edifying. C. V. Vaidya has some trouble in one of his eyes It is very red. Mr. Chandorkar is very jolly as usual. We attended the midday Arti. Trimbakrao known as Maruti is very angry. He did not attend the worship today and was very sulky. Madhaorao Deshpande is better today. He was on his legs nearly the whole day. Dixit is very assiduous in attending to all guests who are very numerous. Mr. Chandodkar went to Kalyan today and said he would return on Sunday next. I sat talking with Hamsa in the afternoon nearly up to the time of going to see Sayin Maharaj as he goes out for his stroll. He did not permit anybody to sit there today but dismissed every one with "Udi". Hamsa went to Radhakrishnai and spent the evening there. She sings well and does Bhajan very excellent. We had Bhishma's Bhajan in which many joined and then there was Dixit's Ramayana. Dada Gole has come here from Morsi. One of my clients Ramrao is also here. He wishes me to write an appeal. There is no time for it.

29-12-11.

I was a little late in getting up and then sat talking with Mr. Natekar whom we call "Hamsa" and also Swami. I

could not finish my prayer etc. in time to go and see Sayin Maharaj as he went out. I saw him when he returned to musjid. Hamsa was with me. Sayin Maharaj was in a very good mood and began a story which was very very instructive but unfortunately Trimbakrao whom we call Maruti interrupted most foolishly and Sayin Maharaj changed the subject. He said that there was a young man very hungry and wanting in almost every respect. The young man after wandering about went to Sayin Saheb's father's house and was received very kindly and given everything he required. The boy spent some time there, felt fat, collected a few things, stole ornaments, and making the whole into a bundle wished to return to where he had come from. He was really born in and belonged to Sayin Saheb's father's house but did not know it. The boy put the bundle into the corner of a street but was seen before he could actually start. So he had to delay. In the meantime thieves took away the ornaments from his bundle. He missed them when he was on the point of starting. So he kept at the house and collected more ornaments and actually started, but people on the way arrested him on the suspicion of his having come by the things by theft. At this point the story got diverted and ended abruptly. On my return from the mid-day Arti, I requested Hamsa to take his food with me and he kindly accepted my invitation. He is a very nice simple man and after meals he told us about his travels in the Hymalayas, how he visited Manas Sarowar, how he heard an Upanishad being sung there, how he followed footprints, how he reached a cave, saw a mahatma, how the latter spoke of the conviction of Mr. Tilak that day at Bombay, how the mahatma introduced him to his brother (elder fellow student), how he [illegible] met his Guru and became "Kritarth." Later on we went to Sayin Baba and saw him at the musjid. He sent me a word through [illegible] to stay here another two months. [illegible]

[illegible] the evening [illegible] were called to inter- [illegible] Bhajan of Bhishma [illegible] Arti and then had [illegible].

In the morning after [illegible] two letters-one to my 20-12-11.
son Babu and the other [illegible] telling them that I am
not likely to return for [illegible]. Mr. Natekar went
to Radhakrishna lady [illegible] was away. He
sat there and felt so [illegible] spent the whole day
there I read Ramayan [illegible] heard Bhagwat in
the afternoon and went [illegible] Maharaj a little before dusk.
He treated me very kindly [illegible] me by name and told a small
tale calculated to impress [illegible] of patience. He said he
went to Aurangabad in [illegible] wanderings and saw a Fakir
sitting in a musjid near which there was a very tall tamarind
tree. The Fakir would not [illegible] enter the musjid first but
ultimately consented to his [illegible] in it. The Fakir depend-
ed entirely on a piece of [illegible] an old woman used to
supply him at midday. Sayin Maharaj volunteered to beg for him
and kept him supplied amply with food for twelve years and
then thought of leaving the place. The old Fakir shed tears at
parting and had to be consoled [illegible]. Sayin Maharaj
visited him four years later and [illegible] him there doing well. The
Fakir then came here a few years ago and lodged at the Chaw-
adi. Mother Baba Fakir [illegible] him. From what was
said I gathered that Sayin [illegible] twelve years to instruct
the Aurangabad Fakir and [illegible] spiritual world
[illegible] there was Bhishma's [illegible] and Dixit's Ramayana.
Natekar who came there [illegible] chapter.

I got up very early [illegible], prayed, and was 21-12-11.
walking in the verandah when [illegible] came downstairs and said
that he could not sleep [illegible] wandered out and went
to Khandoba temple, then [illegible] occupied at present by
Radhakrishna Bai in the [illegible] hearing her pray but found

Pages 47 to 49

that there were no signs of anybody starting in the house. So he wandered about the village gate. Later on he went again and met Radhakrishna Bai. She kindly helped him, so he bathed, prayed, and had breakefast out of the Prasad sent to her by Sayin Maharaj. I stood talking with him. He went to Radhakrishnabai again to say good bye and she gave him a Dhoti and a shirt as Prasad. Then he returned to Bombay with the three young men that were with him. The name of one of them was Rege. All this made me late for everything and was further delayed by the barber. I saw Sayin Baba go out but he did not permit anybody to approach him salute at close quarters. I went to the musjid later on and sat there to attend the midday worship. During the Arti all the males had to stand to-day below the platform in the open and leaving the whole musjid for the ladies. The arrangement was very good. On my return I sat talking with the Mamledar of Kopargaon who happened to be here. Later on came Mr. Deo Mamledar of Dahanu. Nanasaheb Chandorkar came before Arti. Our breakfast was as usual about 2 p.m. After it I sat reading the newspapers received to-day. Towards evening I went to the musjid but Sayin Mahraj gave "Udi" soon. So I sat on the plinth of the new building talking with the Gujrathi Shastri who is with Govardhandas. We saluted Sayin Maharaj when he came out for his usual stroll and again at Shej Arti. Then we had Bhajan of Bhisma and Dixit's Ramayan.

I-I-12.

I got up early in the morning went to the Chawadi for Kakad Arti. I saw Sayin Maharaj's face as the first thing and it was full of sweet grace. I was very much delighted. Afterwards returned to the Wada. [illegible] Hasani's brother. He has come from Dhulia [illegible] Poona and Amraoti [illegible] see Sayin Maharaj and was told about [illegible] and meeting [illegible]

us together again. I saw him go out and then sat reading Ramayana. I saw him again at midday and he was very kind to me. Dixit gave a "Naivedya" to-day and we had all our meals with him. I sat with Vaidya, Nanasahib Chandorkar, Mr. Deo Mamledar of Dahanu, and others. I sat reading again and then went to see Sayin Maharaj at the musjid. He first dismissed me along with the rest, but called me again, saying that I was anxious to run away. In the evening we saw him opposite the Chawadi and had at night the Bhajan of Bhishma and Dixits' Ramayana. Bala Shimpi came to the Bhajan.

2-1-12.

I got up very early in the morning. Upasani's brother who came yesterday went away before day-break. After I finished my prayer Kaka Mahajani, Atre, and others went. More went later on. C. V. Vaidya went after midday Arti with three other gentlemen. Nanasahib Chandorkar held Dhanurmas and all were invited. After meals it was that C. V. Vaidya went. Manker, Mamledar of Kopargaon and Deva, Mamledar of Dahanu also went then. Later on after sunset Nanasahib Chandorkar went with all his family. So the wada which during these few days used to look full and very pleasant is comparatively empty now and we miss company. We saw Sayin Maharaj when he came out for a stroll and again at Shej Arti. My son Baba and Gopalrao Dorle came this morning to take me to Amraoti. I said my departure depended on the permission of Sayin Maharaj. They saw Sayin Maharaj and said there was no difficulty about the permission. Bhishma is not well to-day, so there was no Bhajan. Ram Maruti wished to go away to-day but Sayin Baba detained him. There was Ramayan and Bhagvat read at night.

3-1-12.

In the morning I got up early, attended the Kakad Arti and finished my prayer. My son Baba and Gopalrao Dorle went to Sayin Maharaj and asked for permission to return to Amraoti. Sayin Maharaj replied that all may return. So my

Pages 51 to 52

son and Gopalrao Dorle returned in great joy. They told me so I went with Madhavrao Deshpande and Sayin Maharaj confirmed the permission; but as we were returning he overtook us near khind and said that we may start tomorrow. I saw him when he was going out and again after he returned to the Musjid. Madhavrao started the subject about my departure and Sayin Maharaj replied that I had my house both here and at Amraoti. And I may stay where I like and I may never return to Amraoti. That settled the matter, so it appeared to me, and I told my son Baba and Gopalrao Dorle to return to Amraoti. So they made ready and went to say "Good Bye" and receive the blessings of Sayin Maharaj when the latter told them to go tomorrow. In the afternoon he said he would give all of my family permission to return tomorrow. Megha fed some Brahmins today in completion of his Anusthan of a Gayatri Purascharana. We had our meal with him. The meal was served in Sathe's Wada. In the afternoon I saw Sayin Maharaj both at the Musjid and when he came out for his usual stroll. He was in a very pleased mood and laughed and abused in one and the same breath. At night there was the Bhajan of Bhishma and Dixit's Ramayana of which two chapters were read. Tatya Patil's father died in the evening.

4-1-12.

I got up early in the morning [illegible] wished my son Baba and Gopalrao Dorle to go to Sayin Maharaj and obtain permission to return to Amraoti, [illegible] interfered saying it was Pausha Paurnima [illegible] today sacred to our family deity, so no [illegible] permission required. I saw him [illegible] the musjid after he returned. [illegible] We returned [illegible]

([illegible])

[illegible] [illegible] [illegible] मी [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
मंडळी [illegible] [illegible]. आम्ही वरी [illegible] [illegible] पात्रें [illegible]
तीन [illegible] फकीर आले व म्हणाले और बहुत आता है. मालिकने हम
सब लोकको तुम्हारे यहां आनेको बोल दिया है. हे ऐकतांच आमची मंडळी
घाबरून म्हणाली दुसरा स्वैंपाक करावा, नाहीं तर फजीती होईल. बाबा तर
२।३ फकीर बोलले आणि हे तर १५।२० आले. आतां कसें करावें म्हणून
मंडळीला फिकीर पडली. मी म्हणालों घाबरूं नकां व मोठें तपेलेंभर
आधण ठेविलें व आलेलीं पात्रें जागेच्या संकोचामुळें वाढून आलेल्या मंड-
ळीस पात्रांवर बसण्यास सांगितलें व कोणीही परत जाऊं नका म्हणून सर्वांस
विनंती केली. मग पहिली २० ची पंगत उठली तरी स्वैंपाक शिल्लक होता.
मागाहून १० बसले त्यावेळीं आधणमात्र सणसणून आलें. तांदुळही धुऊन
ठेवलेले घेतले पण त्यांत टाकण्यास मन होईना. मंडळी बसली आहे. त्यांना
जेऊन जाऊं दे; मग आपण घरची मंडळी बसूं, असें म्हणतां म्हणतो तेही
१० जण जेऊन उठले, आतां बाहेर कोणी नाहीं घाबरूं नकोस, असें मी
कुटुंबास म्हटलें. शिजलेला स्वैंपाक शिल्लक होताच. आतां आपल्यास अधिक
तांदुळ वगैरे टाकण्याचें काम नाहीं. असें झाल्यावर मग मी विडा दक्षिणा
घेऊन श्रीकडेस गेलों, त्यावेळीं श्री फकीरबाबाबरोबर बोलत होते. नंतर
विडा दक्षिणा देऊन श्रीस चला म्हणून म्हणणार, तोंच श्री फकीरबाबास
म्हणाले आज मी फार जेवलों बरका, पण भाऊ फार घाबरला होता. मग
श्रींनें विडा घेतला आणि मला म्हणाले जेव जा आतां, मग लवकर जेऊन
ये आणि अवघ्यांना त्या शिन्याच्या माणसांना देखील जेऊं घाल. भिऊं नको
बच्चा है. होय जेऊन लवकर ये. नंतर मी चरणीं मस्तक ठेवतों तोंच मला
उदी घेण्यास सांगून उदी मला लाऊन व वरदहस्त मस्तकीं ठेऊन मला
लवकर जाऊन जेऊन येण्यास आज्ञा दिली. मी वरी गेलों आणि सर्वत्र
मंडळी मिळून जेवण्यास बसलों. आम्ही सारे जेवलों तरी स्वैंपाक शिल्लक
होताच. मग आम्ही सर्वजण आश्चर्य करून श्री बाबांची [illegible] [illegible] आहे;

असें म्हणतच बसलों. पान विडा घेतला व नंतर श्रीच्या दर्शनास मी व बाळाजी असे गेलों. मीं कांहींच बोललों नाहीं, मात्र श्री बाळाजीस म्हणाले ' काय बाळाजी कसं काय ? अवघे जण जेवले का.' बाळाजी हांसून म्हणाले 'बाबा गरीबांची परिक्षा घेतां कां ? सकाळीं म्हणाले कीं आपण गरीब ३।४ फकीर बोलावे आणि तुम्हीं तर ३० फकीर पोरासोरांसुद्धां पाठविले परंतु आपली अगाध सत्ता हे सद्गुरु. तरीं बाबा पहिल्या स्वैपाकांतच अवघी मंडळी जेऊन अजून तें जेवण आम्हाला व घरच्यांना मिळून आणखी दोन दिवस पुरेल इतकें झालें आहे. आणि हे खरं आहे बरका बाबा, मी स्वतः पाहिलें. श्री म्हणाले बाळाजी गरीबोंका वाली अल्ला है. ' माझा भाऊ हैवान नाहीं बरं बाळाजी. त्या अन्नापैकीं थोडें अन्न प्रसाद म्हणून घरीं दादर वर आणूनही आम्ही खाल्लें. आम्ही याप्रमाणें शिर्डीस जेवण झाल्यावर, ३ रे दिवशीं घरीं परत आलों.

एकदां मी एकाएकीं शिर्डीस जाण्याचा विचार केला. त्यावेळीं श्रीला नैवेद्य करण्यास वेळ न मिळाल्यामुळें घरांतून मला बाबांना कांहींच घेतां आले नाहीं. दादरवरून एक दोन डझन आंबे तरी घेऊन जावें म्हणून मी दादरवर तपास केला, परंतु आंबे चागले नसल्यामुळें मी दुसरीं फळें वगैरे घेतलीं व गेलों, जातांक्षणांच बाबा म्हणतात आलास ? कोण कोण आले ? मी म्हटलें बाबा मीच आलों, बाबा विचारतात कां वर आलास ? मी म्हटले आपण बोलावलें म्हणून आलों. बरें मग मला आंबे सांगितलेले आणलेस का ? दे. मग मी म्हणालों कीं, नाहीं, चांगले नसल्यामुळे आणले नाहीं. ही केळीं वगैरे [illegible] आहेत. बाबा म्हणाले त्या रं राहुं दे. आंबे उद्यां येतील तेव्हा [illegible] दुसऱ्या दिवशीं [illegible] आले. त्यावेळीं मी लेडीबरोब [illegible] हातों मेथे [illegible] रा. रा. [illegible] जोग यांना [illegible] आणि [illegible] १०० [illegible] मागे

भिवनाथापासून १२५ मागे धरला निरोप आला. तरी मी न जातां माझा साष्टांग नमस्कार पाठवून दिला व म्हटलें बापूसाहेब, हे तारेचें मंडळ सोडीत आहे ते टाकून येतां येणार नाहीं, कारण तसेंच टाकलें तर तें गुंतेल व मग फारच त्रास पडेल. मग ते गेले तरीही बाबांनी त्यांना पुन्हां म्हटलें त्या भाऊ जवळून १५० रुपये मागून त्याला बरोबर घेऊन ये; परत येऊं नकोस. त्यावेळीं सुमार २॥–२ च्या सुमार होता. ते आले व मला म्हणाले कीं १५० रुपये घेऊन चला. मी तुम्हांला घेतल्यावांचून जाणार नाहीं. घेतल्यावांचून येऊं नको म्हणून सांगितलें आहे. ह्यावरून माझा असा तर्क होतो कीं, तुम्हीं इतक्या उन्हांत येथें काम करतां हे श्री बाबांना पसंत नाहीं. व एक आंब्याचे पार्सलही आलें आहे, त्यावर तुमचे नांव आहे. करितां चला. त्यावेळीं [illegible] थोडी तरि राहिलेली मी आटोपून घेतली व त्यांच्याबरोबर गेलों. कारण माझ्याकरितां त्यांचे वाचन बंद झालें आहे व उन्हांत उगाच यावें लागतें. [illegible] आम्हीं उभयतां गेलों तेव्हां बाबा म्हणाले काय बापूसाहेब काय म्हणालांत [illegible] म्हणाले कीं हे पहा आपल्या समोर पाया पडत आहेत. आतां [illegible] विचारा. काय बापूसाब हा भाऊ की नाय अगदी वेडा झाला. रात-[illegible] नाही दिसाचावी बसत नाही तेव्हां काय करावें, आपलें लेंकरू [illegible] पाहिजे मग बाबांनी मला विचारलें जेवलास का. मी [illegible] त्यावर मला म्हणाले मग बस; आतां ते आंबे खा. उन्हाचा [illegible] नकोस. बाबा आंबे माझ्याकडून कोण पाठविणार नाहीं दुसरे कोणाचे असतील. ते म्हणाले मी हयवान नाहीं. तुझेच आहेत; खाय. मग रागावतील असें पाहून मी पार्सल उघडलें व दोन आंबे काढले व श्रीला देऊं लागलों. ते म्हणाले बाबो तूं खाय फकिर बाबाला दे. मीं म्हणालों कीं आपण न [illegible] मी घेणार नाहीं. मी जातों कामाला. व माझें मनास वाटलें कीं [illegible] कोण पाठविणार नाहीं आणि हें काय आहे हें मला समजत नाहीं, म्हणून मला एकदम रडूं आलें. ते म्हणाले कीं रडतो कशाला. मी आहे [illegible] तुझेच आहेत रे. मग त्यांनी आंबा चोळून फकिरबाबास दिला व दुसरा

आपण घेऊन थोडा खाऊन तोच मला परत दिला व 'खाय' खाऊन घेय,' असे म्हणाले, व नंतर तो करंड श्रीरामकृष्णीला देऊन ये दिल्याशिवाय राहू नकोस असे म्हटले. मी तसाच करंड ठेऊन आलो तो मला पांच वाजेपर्यंत कुठे जाऊं दिलें नाहीं. मध्यंतरीं मात्र न्याहरीच्या वेळीं म्हणाले कीं काय रामकृष्णीची न्याहारी आली नाहीं होय. ती आण जा वेडा होऊं नकोस. मग मी जाऊन न्याहारी आणली. त्यावेळीं ते व फकीरबाबा न्याहारीस बसले व मला म्हणाले बस, जाऊ नकोस मी आतां येतो. मी म्हणालो बाबा मी आईकडे (राधाकृष्ण) जाऊ का ? नको बसून राय. नंतर न्याहारी आटोपली. सर्व मंडळी वगैरे येऊन दर्शन करून सेवा करूं लागले. त्यावेळीं मी पुन्हां विचारलें बाबा जाऊं का? सकाळी जाऊं मग. सकाळीं गेलो तेव्हां जेऊन जावें उपाशी जाऊं नये. मी येतो मी आतां कंटाळलों. तेल्यानें व वाण्यानें मला वैताग दिला. मी तुझ्या संग येतो.

एकदां मी शिरडीस असतां एके दिवशीं सकाळीं स्नान वगैरे आटोपून वाड्यापाशी आलो तो श्री बाबा लेंडीवर जाण्यासाठीं वाड्यापाशीं उभे होते. लोक दर्शन वगैरे घेऊन श्री आनंदात होते इतक्यांत मीही वस्त्रें वगैरे बदलून दर्शनास गेलो त्यावेळीं श्री फार आनंदांत होते. मी पुढें होऊन दर्शन घेण्यास जातो, तोंच एकदम नरसिंह अवतार धारण करून माझ्या आंगावर आले व 'खबरदार, वर येऊं नकोस, तू मला लय तरास देतोस, चावडीतबी बसू देत नाहीं व मशिदींतबी बसू देत नाहीं. तुझें डोळें फार खराब आहेत' असें म्हणून दीक्षीत यांस म्हणाले, "काका मला सुरा आणून दे. आरतीच्या वेळीं मी याचे डोळे काढून टाकतो व मग याला हाकून देऊं. हानें लय वैताग आणला आहे" असे म्हणून मला अशा दर्शनाचा लाभ या मिषानें दिला. मी स्तब्ध झालो व कांहीं वेळानें पुढें गेलो त्यावेळींही मी सर्वांच्या मागें गेलो मग परत येतांना श्री० काकासाहेब दीक्षीत मला म्हणाले, "दा पुरंदरे, आज तर बाबा तुमच्यावर फारच रागावले ! मला सुरा आणावयास सांगितलें आहे व आतां आज आपल्या इथेंच सर्वांना जेवावयास यावें व

[illegible] नकी असें म्हणत मला वाड्यांतच घेऊन गेले व त्यांना [illegible] व तेहां फार हसत होते. काय असेल तें त्यांचें त्यांना माहीत. [illegible] श्री० राधाकृष्णाआईकडे गेलों. त्यावेळीं आई म्हणाल्या ' आतां [illegible] पालखी ठेविली आहे. तिथे चार गोंडे कोणी नेले तरी आतां ती [illegible] ठेवतोस वगैरेबद्दल आमचा विचार चालला होता. मी म्हणालों [illegible] बाजूला ठेवावी. मी एक पत्र्याची खोली करतों तिच्यांत पालखी [illegible] कुलूप लावून ठेवू म्हणजे झालें. गरज लागेल तेव्हां घ्यावी व पुन्हा [illegible] ठेवावी. हे काम उद्या करूं असें म्हटलें पालखी नारायण तेल्याच्या [illegible] ठेवावी असें मला वाटलें कारण ज्या बाजूला श्री बाबा उभे रहातात [illegible] वगैरे करतात ती जागा तूर्त रिकामी ठेवावी. तें त्यांना पटलें व [illegible], ' तुझ्या आईची परवानगी घे आणि उद्या करून टाक. तु [illegible] की कोणी करणार नाहीं. पण इतकें काम आटोपेपर्यंत तुला रजा [illegible] आईनें (श्री बाबा) तुला ठेवलें पाहिजे. इतक्यांत श्री० काका- [illegible] आले. त्यांनाही हा विचार कळविला व तो त्यांना पसंत पडला. [illegible] बाबांची परवानगी घेऊन करून टाकूं व नंतर त्यांनी आरती [illegible] विचारें म्हणून सांगितलें. व आम्हीं त्याप्रमाणें केलें व नंतर [illegible] राधाकृष्णाआईला लेंडीवर जातांना झालेली [illegible] हकीगत कळ [illegible] रस्ताळूं लागल्या व म्हणाल्या कीं माझी ताई आली कीं [illegible] सटकाभर किंवा रात्रीही बसू देत नाहीं व तीही बसत नाहीं. इथें [illegible] दिवस येते आपल्या आईच्या चरणापाशीं तर तेथेंही तिला सुख नाहीं. [illegible] आईच तिला सांभाळते. मग श्री काकासाहेबांनी मला पुन्हां [illegible] सुचविलें, ' काय येणार ना, कां तमच्या मंडळीला सांगूं असें [illegible] मी पुन्हां त्यानां सुचविलें कीं आम्हीं सर्वजण येऊं. श्री. बाबांच्या [illegible] कोणी म्हणातें ! मग दुसऱ्या दिवशीं लेंडीवर गेल्यावर [illegible] त्याप्रमाणें श्रींच्या पालखीच्या खोलीची सुरवात केली. सकाळ- [illegible] मी व काकासाहेबांचा गडी फकीरा मिळून सर्व फरशीच्या लादीचे

[illegible] आई मला ताई म्हणून हाक मारीते. २ श्री साईबाबा.

तुकडे जमा करून त्या एका बाजूने सारख्या बसविल्या व जमीन स्वच्छ सारखी केली त्यावेळीं ह्या तुकड्याखालीं विंचूचे अगदीं थरावर थर होते परंतु आम्हांला त्यांनीं अगदीं त्रास दिला नाहीं. लादी उचलून पहावी तों खालीं आहेच ! मग ते सर्व विंचू पुन्हा नवीन लाद्यांखालीं जाऊन बसले व मग चिखल वगैरे तयार होतांच आम्हीं श्रीच्या मशिदीच्या भिंतील भोकें पाडून दांडकी बसविलीं. दोन वसविलीं व तिसऱ्यास सुरवात करून थोडें भोक पाडलें इतक्यांत श्री लेंडीवरून परत आलेच. ते पादप्रक्षालनास न जातां नेमके त्या ठिकाणींच आले. तेथील सर्व मंडळी पळाली होतीच. मात्र मी खालीं व फकिऱ्या तो त्याच्या वरावर होता तोही श्री आल्याबरोबर मागें सरला. मी मात्र लाकडाचे घोड्यावर राहिलों, त्यामुळें मला हालतां आलें नाहीं कारण डोकीवर पत्र्याचें वजन होतेंच व तें काम ओलें असल्या कारणानें भोकांस व दांडक्यास मजबुती नव्हती व तिसरें भोक पुरें कराव-याचें होतेंच. इतक्यांत श्रीनें तेथें नारसिंह अवतार धारण करून मला मानेला धरलें व मारण्याकरितां विटकर हातांत घेतली. मी खालीं उतरलों तेव्हां टेकू देऊन मला धरून दरवाजापाशीं तीनवेळ धरून मला बराच दम दिला. मान तशीच धरून ठेवली व मला म्हणाले, 'निघून जाय तूं लय वैताग दिलास, मी तुला मारून टाकीन. जातोस का नाहीं ?" मी म्हणालों कीं मी पालखीची खोली केल्यावांचून जाणार नाहीं. मी तुमची मशीद फोडीत नाहीं. जरा जरा भोकें पाडून घेतों मग. झाले. आतां शेवटचें भोक मात्र थोडें राहिलें आहे. बाबा म्हणाले, 'तू माझी बरोबरी करणार काय? पाहून घेईन. आज भडवा लय चेवला आहे. याद राख. लगेच कांहीं वेळानें मला म्हणाले कीं वर आतां तुला वाटेल तसें कर. मग आपण चांगली जागा बांधू बरें जाय. नंतर ते पादप्रक्षालन करून मशिदींत जाऊन बसले. तेथेंही भिंतीला आवाज झाल्यावर शिव्यागाळींचा वर्षाव मजवर सुरूच होता. मग त्यांच्या देखतच आम्हीं तें काम संपविलें. अर्धे पत्रे टाकले तों मंडळी आतां आली. दुपारीं जेवण्यास गेलीं तरीही काम पुरें झालें नव्हतें. मग

[illegible] सर्व फकीर वगैरे जेऊन गेले तरी मी तेथेच होतो. [illegible] फकीरबाबास म्हणू लागले कीं पहा हा भडवा चेवला [illegible] येत नाहीं. मला भूक लागली, माझी पोरेंसोरें वाट पहातात. [illegible] कधीं करीत नाहीं. चेवला भडवा अगदी चेवला व [illegible] हे झाल्यानंतर त्यांनीं फकिर बाबांकडून मला बोलाविलें [illegible] ये तुला दावतो. माझी मशीद फोडलीस काय ? याद राख, ये वर [illegible] वर गेल्यावर मला मारण्यास उठले. माझा हात धरून मला [illegible] व म्हणाले जा. आता जेव जा माझीं माणसें तळमळतात. कां [illegible] देतोस. मला बी ताप देतोस. बायकोला व पोरांसोरांनाबी [illegible] जेव जा आधीं. मग तिसरे प्रहरीं काम कर जा. मग मी चरणीं [illegible] ठेऊन वर उठलों. त्यावेळीं मला उदी घेण्यास सांगितलें ती मी घेऊन [illegible] दिली. त्याची काहीं माझ्या कपाळीं लाउन शिरावर कृपेचा [illegible] ठेवला व म्हणाले जाय अशीच निष्ठा ठेव. अल्ला तुला पावेल. तु रुपये [illegible] मनकी मुराद भरकर देयगा. तुला माझी मशीद जाब देईल. मी चे. [illegible] विदा घेऊन लोच आलों तों श्री उठण्याच्या बेतांत होते हे. [illegible] उभे होतेच. त्यांना म्हणाले पहा आला भडवा. त्याल रि- [illegible] बसावें पडावं बापुसाहेबापाशीं जावं पोथी ऐक [illegible] त्याला माझी मशीदनी चावडी फोडातोडायचेच. ण्यासाठी [illegible] त्याला गरीबोंका वाली अल्ला है. अल्लासें बडा कोई केल्या- [illegible] खाडली. सर्व पैका गेला गुलामानें चोरून. त्याला [illegible] नको. तूं पहा मी त्याचें काय करितों तें. त्याला १।२ दिवसांनीं [illegible] देतों. आपा कोत्याला बोलावून आणतो पहा. फकिरबाबा म्हणाले [illegible] फिर इतना घुस्सा पुरंदरके उपर क्यौं करता है. तो बिचारा रातदिन [illegible] बिचारा खानेपिनेकी फिकीर नहीं करता और आपके वास्ते [illegible] रहता. आपबी उसकीं हमेशा याद करते है और जबी आता [illegible] ऐसा घुस्सा करता है. ए क्या है. अच्छा चलों तुम आता है [illegible] [illegible] हे गेले व फकिरबाबास पोहचवून आले.

एकदां मी श्रीगुरुपौर्णिमेस गेलों त्यावेळीं मजबरोबर ह. अ. पंडीत, मोरेश्वर र. पंडीत, व दाजी पांडू वर्तक असे होते. त्यावेळीं माझ्याबरोबर चार बोजे मोठे झाडांचे रोपांचे होते. सायली, चमेली, मोगरा वगैरे हे सर्व रोप माझे मित्र म. आ. देव्हारे यांनी मला दिले हे मी श्रीचे पुजेस फुलें मिळावी ह्या हेतुनें नेले होते. कारण शिर्डीत श्रीची पुजा बहुतेक तरवडांच्या फुलांनीच होत असे त्याबद्दल मला फार वाईट वाटे. ही झाडें व वेली तयार झाल्यावर श्रीला नेहमी सुवासिक फुलें व हार ताजे मिळावे ह्या हेतूनेंच ते घेतले होते. प्रथमतः कोपरगांवासच गाडी मिळाली नाहीं. मग हसन टांगेवाला नेहमीचा ओळखीचा असल्यामुळें त्यानें टांग्यांतून आम्हांला व ते बोजे जेमतेम स्टेशन पासून कोपरगांवापर्यंत घेऊन गेला व तेथें गोदावरीवर आम्ही बैलगाडीचा बराच तपास केला परंतु गाडी मिळाली नाहीं. मग आम्हीं सर्वांनी मिळून एक एक बोजा डोकीवर घेऊन जाऊं, हरकत नाहीं श्रीची मर्जी आर्ति चुकविण्याची असेल तर चुकवोत परंतु झाडांचे बोजें नेऊच असा निश्चय केला व त्याप्रमाणें ते बोजे उचलून आम्ही गोदावरीच्या पैलतीरीं आसपास जातों इतक्यांत शिरडीहून तीन टांगे आले व ते सर्वजण ओळखीचे असल्यामुळें टांग्यावाल्यास आम्हाला उभे रहाऊं उका आम्ही येतों असें म्हटलें. त्यावेळीं आम्हीं नदी उतरून पालखीची सारे आटोपून बसलों होतों. इतक्यांत एक टांगा आलाच मग आम्ही टांग्यातून शिर्डीस गेलों तों आर्ती आटोपली नव्हती. श्री म्हाळसापती भेटले ते निमगांवाहून परत येत होते. तेही म्हणाले की बहुतेक आर्ती झाली असेल, मग आम्हीं टांगा हाकला व शिर्डीस उतरून झाडांची श्री राधाकृष्णाआईच्या स्वाधीन करून नंतर श्रीच्या दर्शनास गेलों तो आर्ती सुरू झाली नव्हती. बापूसाहेब जोग नुकतेच आले होते. मी जाताच श्रीच बाबा मजवर रागावले व म्हणाले कीं इथें कशाला आलास तेथेंच आईकडेस. मग मी व मजबरोबरील मंडळी वर गेलोंच दर्शन घेतलें. मीही बेराजे तेव्हां श्री म्हणाले, कोण कोण आले

श्रीसद्गुरु साईनाथ प्रसन्न.

श्री शिर्डी संस्थानचा दुसरा म्हणजे शके १८४५ चा वार्षिक रिपोर्ट.

१. या वर्षांत संस्थान कमिटीच्या एकंदर ६ सभा झाल्या त्यांत काम-काज झालें त्यांपैकीं मुख्य मुख्य कामाचा गोषवारा या रिपोर्टांत दिला आहे.

२. श्री गुरुपौर्णिमेचा उत्सव—हा उत्सव श्री. गोपाळराव मुकुंद उर्फ बापुसाहेब बुटी व त्यानंतर त्यांचे चिरंजीव आपल्या खर्चानें साजरा करीत असत, आणि त्याची सर्व व्यवस्था त्यांचेकडेच असे. त्यामध्यें थोडा फेरफार श्री. पूर्णचंद्र गोपाळ बुटी यांनीं ता० २६ मार्च १९२३ चे सभेंत सुचविला तो असा—उत्सवाची सर्व व्यवस्था संस्थानानें करावी, आणि खर्चाबद्दल श्री. बुटी यांजकडून दर वर्षी रु० ५०० घेत जावे. इतर भक्तांकडून वर्गणी येईल तीही संस्थानानें घ्यावी. हा फेरफार संस्थानकमिटीनें मान्य केला, आणि त्याप्रमाणें गुरुपौर्णिमेच्या उत्सवाची व्यवस्था संस्थानानें केली. अर्थात् श्री. पूर्णचंद्र-भय्या उत्सवाला हजर होते आणि योग्य ती मदत करीत होते. उत्सवाचा खर्च वजा जातां शिल्लक ४३३८। राहिली. त्यापैकीं तीनशें रुपये संस्थानचे कायम फंडाकडे वर्ग करण्याचा संस्थान कमिटीनें ता. १३-४-२४चे सभेंत ठराव केला आणि त्याप्रमाणें ती रकम वर्ग करण्यांत आली आहे. त्याच सभेंत श्रीपुण्यतिथि फंडापैकीं तीनशें रुपये कायम फंडाला वर्ग करण्याचें ठरलें व ती रकमही वर्ग झाली आहे.

३. वेशीसमोरील कमानी काढाव्या की काय हें ठरविण्यासाठीं संस्थान कमिटीनें ता० २८–३–२३ रोजीं एक सब-कमिटी नेमिली होती. त्या कमानी काढण्याचें कारण नाहीं असें सदर सब-कमिटीनें रिपोर्ट केल्या-वरून तें प्रकरण दाखल दप्तर करण्यांत आलें.

४. त्याच म्हणजे ता. २८–३–२३ चे सभेंत लेंडीचे जागेची पुढील व्यवस्था काय करावी, हें ठरविण्यासाठीं एक सब-कमिटी नेमिली होती. तिनें रीपोर्ट केला कीं जास्ती जागेसाठीं सरकाराकडे अर्ज केला आहे. त्याचा निकाल होईपर्यंत हें प्रकरण तहकूब ठेवावें. तो रिपोर्ट कमिटीनें मंजूर केला. त्यानंतर म्हणजे चालू सालीं ता. १३–४–२४चे सभेंत लेंडीचे जागेवर (महारांजांची बसावयाची जागा व त्या लगतचा भाग वगळून बाकीच्या जागेवर) आमराई लावावी असें ठरलें. त्याप्रमाणें व्यवस्था लवकर करण्यांत येईल.

५. श्रींच्या समाधीवर संगमरवरी दगडाची फरशी करण्याबद्दल विचार करण्यासाठीं ता० ७-४-२२ रोजीं एक सब-कमिटी नेमिली होती. सब-कमिटीचा रिपोर्ट होण्यापूर्वींच श्री. बुटी यांनी त्या कामाला लागणारा खर्च आपण करूं असें कळविलें, व त्याप्रमाणें तें काम चालू सालीं झालें आहे. त्याचबरोबर सभामंडपाची फरशीही करण्यांत आली आहे. समाधीच्या दोन्ही बाजूलाही तशीच फरशी करण्यांत आली आहे. बाजूंच्या फर्शीचा खर्च रा. रा. ~~व्यंकट शिवाजी कोळके~~ यांनी केला आहे. सभामंडपाच्या फर्शीचा खर्च कोणी द्यावा हें अजून ठरलें नाहीं.

६. संस्थानच्या जुन्या भांड्यांपैकीं कोणतीं विकावीं व कोणतीं दुरुस्त करावी हें ठरविण्यासाठीं एक सब-कमिटी नेमण्यांत आली होती. त्या सब-कमिटीनें असा रिपोर्ट केला कीं, तांब्यापितळेची भांडीं कांहीं दुरुस्त करावी व कांहीं फुटलेली भांडीं मोडींत देऊन त्याबद्दल दुसरी भांडीं घ्यावीं. आणि चांदीच्या दोन लहान ताटल्या होत्या त्या मोडून त्यांचें एक सुबक तबक करवावें. हा रिपोर्ट संस्थान कमिटीनें ता० २८-५-२२ रोजीं मंजूर केला. सब कमिटीनें सुचविलेल्या कामासाठीं साठ रुपयांची मंजुरी दिली. त्याप्रमाणें भांडीं दुरुस्त होऊन तबकही तयार झालें आहे.

७. समाधीवर झालेल्या फर्शीकामावर संगमरवरी छत करावें किंवा नुसता कठडा करावा याचा विचार चालू आहे. त्या कामाचें प्लान व एस्टिमेट मागवलें आहे. छतासाठीं रा. रा. सुंदरराव नवलकर यांनी एक हजार रुपये देऊं केले आहेत.

७ अ. संस्थानचे मदत खजिनदार रा. रा. यशवंत जनार्दन गाळवणकर यांनी आपल्या जागेचा राजिनामा दिला. तो संस्थान कमिटीनें मोठ्या दिलगिरीनें मंजूर करून त्यांचे जागीं रा. रा. रघुवीर भास्कर पुरंदरे यांची नेमणूक केली.

८ संस्थान कमिटीचे सभासद रा. रा. गणेश दामोदर केळकर हे [illegible] जानेवारीमध्ये वारले, त्यांचे मृत्युबद्दल संस्थान कमिटीनें अत्यंत खेद प्रदर्शित करून त्यांचे जागीं रा. रा. मेघश्याम भगवंत रेगे, बी. ए. एलएल्. बी. यांची नेमणूक केली.

इंडीत देऊं केलेली रक्कम रुपये ३१७१७-११-६ आहे व त्यांपैकी वसूल झालेली रक्कम ७४६६-११-६ आहे, त्यांतून कायम फंडाकडे खर्चे पडलेल्या रकमांची बेरीज १३२-१५-६ वजा करितां कायम फंडाची नक्की शिल्लक ७३२३-१२ आहे. पैकीं गतवर्षी रुपये २५०० च्या सरकारी नोटा घेतल्या, यंदां रुपये २००० च्या घेतल्या आहेत. एकूण सरकारी नोटा रुपये ४५०० च्या आहेत. त्याशिवाय रा. रा. निळकंठराव सहस्रबुद्धे यांनी श्रींच्या पुण्यतिथीच्या खर्चासाठीं रु. १०० ची नोट दिली आहे.

१०. या वर्षाच्या बजेटांत घोड्याचें घर आणि चावडी यांची दुरुस्ती करण्याबद्दल आणि रथासाठीं खोली बांधण्याबद्दल रकमा मंजूर केल्या होत्या; पैकीं घोड्याचें घर आणि चावडी यांची दुरुस्ती झाली आणि रथाचे खोलीचें काम चालू आहे.

११. भक्तमंडळाच्या सभासदांची संख्या या वर्षाअखेर २४१ होती आणि वर्गणी वसूल झाली तिची रक्कम १६५२-१५-६ आहे. अजून बरीच वर्गणी येणें बाकी आहे. व त्याबद्दल खजिनदारांकडून मंडळींना सूचना जात आहेत त्यांचेकडून ती लवकर येईल अशी आशा आहे.

१२. कांहीं भक्तांच्या सूचनेवरून दर गुरुवारीं महाराजांची पालखी काढण्याची वहिवाट सुरू केली आहे. पालखी मशीदींतून निघून चावडींत जाते. तेथें महाराजांची आरती होऊन पालखी वाड्यांत नेली जाते व तेथें नेहमींप्रमाणें शेजारती होते.

१३. सोबत या वर्षाच्या हिशोबाचा आढावा जोडला आहे, तो संस्थानचे ऑडिटर रा. रा. शिवाजी कृष्ण परुळकर यांनीं तपासून मंजूर केला आहे व त्यावर त्यांची सही आहे. रा. परुळकर संस्थानचे ऑडिटचें काम कांहीं मोबदला न घेतां करितात याबद्दल संस्थान त्यांचे आभारी आहे. यावर्षी संस्थान कमिटीनें बजेट मंजूर केलें तें आकडे सोबत दिले आहेत. त्यावरून असें दिसून येईल कीं, दोन बाबी खेरीज करून बाकी सर्व बाबींचा खर्च बजेटांतील रकमांपेक्षां कमी आहे. त्यापैकीं एक बाब पगार खर्चाची आणि दुसरी रोषनाई खर्चाची. पूर्वी संस्थानांत स्वयंपाक होत असे आणि संस्थानचे दोन नोकर म्हणजे मुरजदीन आणि [illegible]

नोकर त्यांना वेऊन पगार अनुक्रमें आठ रुपये व दोन रुपये होता. गेल्या जुलै अखेर सुरजदीननें नोकरी सोडली. तेव्हां जी नवीन व्यवस्था केली त्यांत सुरजदीनचे जागीं नेमलेल्या मनुष्याला आणि रंगु गुरवाला अनुक्रमें बारा रुपये व आठ रुपये कोरडा पगार ठरला आणि श्रीच्या नैवद्यावद्दल एक मासिक रक्कम ठरवून दिली. त्यामुळें पगारखर्च वाढला पण त्या बरोबरच भोजन खर्च कमी झाला. बजेटांत भोजन खर्च व पगार मिळून पांचशें रुपये मंजूर केले होते. पण दोन्हींचा मिळून एकंदर खर्च फक्त रु. ३६६॥=॥। झाला आहे. असें आढाव्यावरून दिसून येईल. रोषनाई खर्चाबद्दल बजेटांत २०० रु. ची मंजूरी आहे. पण तो वास्तवीक ३२९॥- झाला आहे. हा खर्च जास्त होण्याची कारणें दोन आहेत. एक कारण गुरुवारची पालखी, आणि दुसरें कारण मशिदींतील नवीन कंदील. गुरुवारीं पालखीनिमित्त रोषनाई खर्च होतो. तो वर्षाच्या मध्येंच सुरू झाल्यामुळें बजेटांत तो धरला गेला नाहीं. तसेंच मशिदींतील नवीन कंदीलामुळें महाराजांच्या तसवीरीवर प्रकाश उत्तम पडतो. पण त्या निमित्त म्यांटल स्पिरिट वगैरे खर्च वाढलेले चालू सालच्या बजेटांत आहेत. रोषनाई खर्च साडेतीनशें रुपये मंजूर केला आहे.

या वर्षाच्या खर्चाच्या बजेटचे मंजूर केलेले आकडे.

	रु.		रु.
पूजा खर्च	२००	मशीद रखवालदार	१५०
भोजन खर्च	४००	श्रींची दक्षिणा	४००
घोडा खर्च	२००	शिर्डी किरकोळ खर्च	१५०
नंदादीप	२००	मुंबई आफीस खर्च	२००
रोषनाई	३००	तसलमात खर्च	१८०
पुण्य मरण	१००	रिपेर खर्च	
प्रवास खर्च	१००	जाळी कनात	१००
बागेंत	२४०	घोड्याचें घर	२००
	१७४०	नाबदी	[illegible]
		कोटाचें घर	१०
		[illegible]	[illegible]

१४. संस्थानचे मुख्य चार उत्सव महाराजांच्या कृपेनें समाधानकारक रीतीनें साजरे करण्यांत आले. या सर्व उत्सवांची त्रोटक हकीगत आणि जमाखर्चाचे आकडे श्री साईलीला मासिकपुस्तकद्वारा छापून बाहेर पडले आहेत. हें मासिक महाराजांच्या कांहीं भक्तांनीं सुरू केलें आहे. अर्थात् याची नुकसानीची जबाबदारी संस्थानावर नाहीं. पण नफा झाल्यास तो संस्थानच्या कायम फंडास देण्याचें व्यवस्थापकांनीं ठरविलें आहे. या मासिकापासून संस्थानच्या कामाला बरीच मदत होते. याला लोकाश्रय बरा मिळाला आहे. पण याहीपेक्षां जास्त मिळणें जरूर आहे. आणि महाराजांच्या भक्तांनीं नुसतें वर्गणीदार होऊन न थांबतां आपापले अनुभवही यांत छापण्यासाठीं लिहून पाठवावे अशी व्यवस्थापकांची विनंति आहे.

१५ एकंदरींत मागील वर्ष महाराजांचे कृपेनें सुखसमाधानानें पार पडलें. मात्र संस्थानची सांपत्तिक स्थिति असावी तितकी समाधानकारक नाहीं. भक्तमंडळाच्या सभासदांनीं मनावर घरलें तर वर्गणीदारांची संख्या बरीच वाढून मागील वर्गणी व चालू सालची मिळून बरीच रक्कम वसूल होईल. आणि कायम फंडांत बरीच भर पडेल असें वाटतें; आणि तसें करण्याबद्दल सर्व सभासदांस विनंति आहे. सभासदांनीं प्रयत्न केल्यास त्यांना महाराज यश देतील असा भरंवसा वाटतो.

१६. शेवटीं महाराजांच्या आरतींत म्हटल्या प्रमाणें:—

देवा साईनाथा त्वत्पदनत भावें ॥
परमाया–मोहित–जनमोचन झणि व्हावें ॥
त्वत्कृपये सकलांचें संकट निरसावें ॥
देशिल तरि दे त्वद्यश दासूनें गावें ॥

अशी महाराजांची प्रार्थना करून हा रिपोर्ट संपवितो.

दासगणु
अध्यक्ष,

हरि सीताराम दीक्षित,
चिटणीस.

श्री शिर्डीसंस्थानचा शके १८४[illegible]

जमा	रुपये	आणे	पै
गेल्या वर्षाची शिल्लक	७२८	१२	३
कोटी खाते जमा	५१	२	१
भक्तांचे धर्मकृत्य खाते जमा	१९	१५	०
मासिक वर्गणी खाते जमा	१०९७	१५	६
वार्षिक वर्गणी खाते जमा	५५६	०	०
पेटी खाते जमा	८८९	७	३
श्री साईनाथ सगुणोपासना खाते जमा	२५	०	०
व्याज खाते	२१०	०	०
रा. शामराव रा. जयकर खातें जमा	१०	०	०
श्री. गोपाळराव मुकुंद बुटी खाते जमा	१२०	०	०
कायम फंड खाते जमा	३६२४	७	०
एकंदर रुपये	[illegible]	११	१

ही वरील जमाखर्चाचा आढावा [illegible] तपासला तो बरोबर आहे. कायमफंडाचे सरकारी [illegible] बँकेत [illegible] आहेत.

Bombay 12th July 1924.

जमाखर्चाचा आकडा.

नांवें	रुपये	आणे	पै.
सत्कार्ये धर्मकृत्य नांवे	६२	१४	०
श्री साईनाथ सगुणोपासना खाते नांवे	२१५	४	०
दक्षणा खाते नांवें	२६६	०	०
पूजा खर्च	१५५	१०	३
भोजन खर्च	१७३	७	९
तसलमात	७६	५	६
घोडा खर्च	१३५	१५	३
धुणी सर्पण	४३	६	६
नंदा दीप	१५३	५	९
मशीद रखवालदार	८०	८	०
रोषनाई	३२९	१	३
वाजंत्री	२४०	०	०
मशीद देव्हारा	५२	९	०
शिर्डी किरकोळ	८६	११	६
पगार	१९३	४	०
मुंबई ऑफीस	६९	६	१
इंपिरिअल बँक खाते नांवें	१००६	३	८
श्री संस्थान हिशोब खाते नांवें	४०	०	०
स्थावर दुरुस्ती	१६८	११	०
दामोदर घनःशाम बाबरेकर इष्टेट खाते नांवें	१७	१५	६
संस्थान भांडीं	८८	०	९
कायमफंडासाठीं रु० २००० चे सरकारी बाँड घेतले त्यांचे नांवें *	२०५५	५	४
शिल्लक वर्ष अखेर	१६८३	१४	०
एकंदर रुपये	७६५०	११	१

हरि सीताराम दीक्षित, चिटनीस

G. R. Dabholkar. खजीनदार.

* कायमफंडाचा तपशील:—पूर्वीचे रु. ३५०० चे साडे तीन टक्क्यांचे सरकारी बाँड.

चालू साली घेतले रु. २०००

श्रीमती हिराबाई कवाड यांनी या सालच्या गुरुपौर्णिमेच्या उत्सवास श्रीसाई-बाबांचे समाधीसमोर म्हणावयास म्हणून पाठविलेल्या कविता.

श्रीशारदा प्रसन्न.

वसंततिलका.

ही पौर्णिमा परमपुण्यतिथी विलोकीं ।
सच्छिष्य सद्गुरुस भेटति सर्व लोकीं ॥
किंवा करोनि परमोत्सव तद्गुणातें ।
गाती, मनांत धरुनी बहु आदरातें ॥ १ ॥

साई उदार गुरु ते मजला मिळाले ।
अज्ञान तें हृदयिचें बहु नष्ट झालें ॥
मद्भाग्य थोर म्हणुनी गमतें मनाला ।
तो धन्य जो निरखि सत्य तदुत्सवाला ॥ २ ॥

आरती.

चालः—(आरती भुवनसुंदराची)

आरती करितें गुरुवर्या । सच्चिदानंद साई सदया ॥ धृ० ॥
नेमें धरिशि दिना हृदया । सकल मति-मल तूं नेशि विलया ॥
कालसम दुष्टां दंडाया । पातला भक्तां सुखवाया ॥
अहा तूं ज्ञानमूर्ति तेजा । दिनमणि उदय पावे दूजा ॥
वेदश्रुति सार । उघडुनी द्वार । ज्ञान-भांडार ।
सुजना द्यावया । येशि जगीं अद्भुत नाराचा ॥ धृ० ॥
येउनि चरण वंदि, जनन । केलें द्वैताचें हनन ॥
मुमुक्षां दावि आत्मसदन । [illegible] तव चरण ॥

भक्त परिवार । सांचा भार । शोभे महाद्वार ।
साई योगिजना ध्याया । तत्पर असति सिद्ध हाची ॥२॥

जाळिले सलिलासे दीप । दाविली सर्वां भक्ति अद्भुत ॥
जळतां प्रचंड तृणराशी । आज्ञादिलें इंधनासि ॥
घेउनि वैराग्याची सदसी । जर्जर करि जो षड्रिपूंसीं ॥
अतर्क्यचि झाला निगमासीं । हरीहर वंदित हो ज्यासीं ॥
सांई योगी मुकुटमणी । ध्याते 'हिरा' दीन रजनीं ॥३॥

आषाढी-पौर्णिमेला समाधीपुढें म्हणण्याकरितां श्री. के. जे. भीष्म
(मोहपा) यांनीं पाठविलेलें पद.

सद्गुरु महति

(चा. हळु ग हळु आला.)

पद

हाचि सद्गुरु सद्गुरु साइनाथ । सच्चिदानंद मूर्तिमंत ॥ ध्रु० ॥ देह मी नसे ॥ असे न मी व्यक्त । वालिला गीतीं[1] भगवंत ॥ मूढ परि वदती । वदती त्या व्यक्त । दिसे हा संसारीं सक्त ॥ वदुनी ते फसती । फसती मायेंत । मोक्ष त्यांजवळि कधिं न यत ॥ बोध बोधाया । बोधा तनु धरित ॥ स० ॥ १ ॥ बघुनि आतुरता । भक्तांची । काढिली देहबुद्धि त्याची ॥ लाविती भक्ति । भक्ती देवाची । दत्त श्रीकृष्ण रामयाची ॥ कुणासी देती । देति मंत्रगुप्त ॥ स० ॥ २ ॥ वसुनि शिलधींत । शिलधींत[2] भक्त तारी । सकल नरनारि व्यसन वारी ॥ असा हा नाथ । नाथ सदाचारी । असे भक्ताचा कैवारी ॥

१: गीता ७।२४. २: शिरडी हा शीलधीचा अपभ्रंश आहे, साईनाथ सगुणोपासना पहा.

धावुनी भेटे । भेटे तो त्वरित ॥ स० ॥ ३ ॥ जसा हा स्वामी । स्वामी शिलधींत । तसा तो सकल विश्वभरित ॥ स्वात्मशक्तीनें । शक्तीनें फिरत । स्वरुप दावुनी करित पुनित ॥ कृष्णदासाला । दासा मधुपुरित ॥ स० ॥ ४ ॥

एका साईबाळानें रचिलेली व या गु० पौ० चे
समारंभांत म्हटलेली आरती

भ्रमला हा जीव आतां कोणा ओवाळूं । विश्वीं भरुनी उरला माझा नाथ कृपाळू ॥१॥ ओवळूं मी गेलों सद्गुरु नाथ राउळीं । राउळ निमालें मीच माझी माउली ॥२॥ भ्रमला०॥ आरती हातीं घेउनि ठेलों उभा सामोरी । अंतर्दृष्टी पाहें नाथ मज माझारी ॥ ३ ॥ भ्रमला०॥ सोहं ज्योती उजळोनी आरती केली । बोध प्रभेमाजी प्रगटे साई माउली ॥ ४ ॥ भ्रमला० ॥ गुरुचरणीं विश्वास धरोनी बाळ चालला । साई चरणीं समरस होऊनि मुक्तचि झाला ॥ ५ ॥

रा. रा. रघुनाथ काशिनाथ डुबे यांनीं रचिलेलीं व यंदाच्या गुरुपौर्णिमेचे उत्सवांत श्रीसाईबाबांचे समाधीसमोर त्यांनीं म्हटलेलीं पदें.

पद १

आधीं वंदूं गणपती । इष्ट देवतानुग्रहप्राप्ती ॥ ध्रु० ॥ गजानना मुषक वाहना । गीरिजानंदना मंगलवदना । प्रसन्न पूर्ण करी सद्भक्ता । हा साईच गजानन गणपती ॥ आधीं वंदूं० ॥१॥ ब्रह्मवीणा [illegible] करी । सरस्वती जे चातुर्य लहरी । [illegible] ब्रह्म कुमारी । हा साईच सरस्वती भगवती ॥ आधीं वंदूं ॥ २ ॥ [illegible], सत्व गुणाकार । ब्रह्मा, विष्णु, आणि शंकर । [illegible] वंदूं [illegible] सुखकार । प्रणिपात केला मोक्षा पुढती ॥३॥ आधीं [illegible]

[illegible]

उजळोनि । पाजिलें पोसिलें मजसी ॥ आर्यी वंदूं ॥ ४ ॥
ऐसी सद्गुरुराया । साई समर्था करुणालया । नराधमास्या
निसादिया । मति यावी मन या पुढती ॥ आर्यी वंदूं ॥ ५ ॥
गुल्हास लीन तव पायीं । चरणरजाचा सेवक होई । ब्रह्मांड गोल
भरुनी राही । ऐसा नमिला सद्गुरु साई ॥ आर्यी वंदूं ॥ ६ ॥

पद २

सावध तुम्हि राहा हो, बंधुजनहो ॥ धृ० ॥

नैवेद्य झाला, विडा दिधला, हुक्का अर्पण केला । कोमल तरुचें बीज रोविलें भाव जल घाली त्याला, बंधुजनहो ॥ सावध० ॥ १ ॥ धूपआरती, तूपआरती, कापुरार्ती केली, बाबांना । भावजळें अंकुर आले । ज्ञान पल्लव ते फुटलें, बंधुजनहो ॥ सावध० ॥ २ ॥ पुष्पांजली ती वाहिली गुरुला, प्रदक्षिणा जाहाली । ज्ञान वृक्ष वाढुं लागलें । विवेका फल तें आलें, बंधुजनहो ॥ सावध० ॥ ३ ॥ अष्टक होऊनी भजनासी हो मन आतुर जाहालें । विवेक फल तें पक्व जाहालें, गुरुचरणीं विरघळले, बंधुजनहो ॥ सावध० ॥४॥ हात जोडुनी गुरु दास विनवी, भजनामृतसेवा । आळस निद्रा दुरी सारुनी । साई चरणीं मन लावा, बंधुजनहो ॥ सावध० ॥ ५ ॥

पद ३

नजरभर देखो । नजरभर देखो । कछुखरच नहिरे । मुफतनाम चाखो ॥ धृ० ॥ है कुई ऐसा ये दुनियामो । जाकर बोले बात ॥ देखो बाबा गोदाकिनारे । उनसे जोरो हात ॥ नजरभर० ॥ १ ॥ वोही मुरशद । वोही मौला । वोही बना है पीर ॥ आब कांडा फकरु निमाज । राजा वोही भरा भरपूर ॥ नजरभर० ॥ २ ॥

जंगल जाना उसके खातर । सोहि भरा दीलमो । अल्ला, मौला, राम, रहिम । दोनो भरा तनमो ॥ नजर भर ॥ ३ ॥ गुल्दास कहे सुनो भाईयो । विरला जाने मनमो । भाव भगतसे साई खडा है । देखो जाके शीरडीमे ॥ नजरभर० ॥ ४ ॥

पद ४

शिरडीग्रामीं सद्गुरुस्वामी साईनाथ महाराज । दीनांचे पुरवीतसे काज ॥ धृ० ॥ भक्तासाठीं धांवत येती शिरडीग्रामाला । लीला चरित्रें करूनी दाविली ब्रह्मभास जगीं गमला ॥ शिरडी ॥ १ ॥ एके दिवशीं प्रातःकाळी नवलचि देखिलें । माप गव्हाचें भरभरूनी सुपीं हो काढीलें ॥ दळण मांडिलें पीठ काढिलें । टाकिलें ओढ्याकाठीं ॥ तेथुनी महामारीही गेली । समर्थलीला उलटी ॥ शिरडी ॥ २ ॥ औरंगाबादी धुपखेडेगांवीं । चांद पाटील । घोडा हरवला वाटेंत तेव्हां झाले दीलगीर ॥ खांदा खोगिर वाट चालती । हाक मारिली बावानें ॥ चिलीम भरोनी चिमटा रोवुनी । निखारे काढीले त्यानें ॥ पाणी नाही सटका आपटीला पाणी काढिलें ॥ चमत्कार ऐसा करूनी चिलीम । ओढीली दोघांनीं ॥ शिरडी ॥ ३ ॥ दीपोत्सवाची हौस मोठी, साई समर्थासी । नित्य आणिती तेल मागुनी दीपोत्सव करिती ॥ कंटाळले वाणी एके दिवशीं, तेल नाही म्हणती । नीमृट-पणीं परंति येऊनी नवलची हो करिती ॥ अल्प होतें तेल उरेली, पाणी टाकीती । दोन्हीं एके ठिकाणीं करूनी, प्राशन हो करीती ॥ हातीं उरेल पाणी धरूनी, दिव्यांसी घालीती ॥ पेटविल्या पंत्या तेल नसुनी, वाण्या लाजली ॥ शिरडी ॥ ४ ॥

आख्यान–रत्न–माला, नांदेड.

या मालेत अर्वाचीन कवींनी रचलेली कीर्तनोपयोगी आख्याने दिली जातील. ह. भ. प. संतकवी दासगण महाराजांचीही प्रेमळ व आल्हादिक आख्यानें येतील.

वर्षांतून सहा पुस्तकें निघतील. पुस्तकाचा आकार डेमी अष्टपत्री, पृष्ठ सं. ४८ प्र. पु. कि. ८ आणे.

एक रुपया प्रवेश फी भरणारास पाऊणपट किंमतीत पुस्तक मिळेल. एकदम सहा पुस्तकांची कि. प्र. फीसह ३। रु.

ग. य. सराफ, नांदेड.

श्री साईनाथ भजनमाला

सुधारून वाढविलेली आवृत्ति.

मालेचे कर्ते श्री. रघुनाथराव [illegible] [illegible] [illegible]नंतर आता मालेची पुढची आवृत्ति [illegible] [illegible] [illegible] आणविण्याची त्वरा करावी, कारण प्रती फार थोड्या शिल्लक राहिल्या आहेत.

सावित्रीबाई तेंडुलकर.

माला मिळण्याचा पत्ताः—

श्रीमति सावित्रीबाई तेंडुलकर,

[illegible] रंगाऱ्याची चाळ, वांद्रे.

बी. बी. सी. आय. रेल्वे.

 Register No. B. 1728.

शिर्डी येथील

श्री सद्गुरु

साईनाथ सगुणोपासना.

हें पुस्तक मूळ रा० रा० कृ० जो० भीष्म यांनी शके १८३३ त तयार केलें होतें. [illegible] त्याची सुधारलेली नवीन आवृत्ती छापण्यांत आली आहे. [illegible]

श्रीसमर्थ साईनाथ महाराज यांच्या निकट आरती जे वेळीं म्हटलीं जाणारीं पद्यें व भजनकाळीं म्हणावयाजोगीं सदर शास्त्री भीष्म यांनीं तयार केलेलीं पद्ये, मानसपूजा व [illegible]पूजा यांचा या लहानशा पुस्तकांत संग्रह केला आहे. पुस्तकाची किंमत दोन आणे ठेविली आहे.

हरि सीताराम दीक्षित

पुस्तक मिळण्याचें ठिकाण— श्री साईलीला ऑफीस.

रा. रा. गोविंद रघुनाथ दाभोळकर.

[illegible] पेडर रोड, मुंबई.

चिटणीस श्री शिर्डी संस्थान कमिटी

शिर्डी, पो० राहाते, जि० अहमदनगर.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

वर्ष २९] भाद्रपद शके १८४६ [अंक ६ वा.

संपादकः—लक्ष्मण गणेश महाजनी

प्रकाशक—[illegible]

[illegible]

अनुक्रमणिका.

महाराजांचे अनुभव	१९९-२२४
स्फुट विषय	२२५-२३६
श्री साईसच्चरित	३५७-३६८

सालमजकुरीं श्रीसाईबाबांच्या पुण्यतिथी निमित्त शिर्डी येथील कार्यक्रम खालीलप्रमाणें ठरला आहे.

आश्विन शुद्ध १० मंगळवार

(१) रुद्राभिषेक	सकाळीं ८ ते १०	वाजेपर्यंत
(२) कीर्तन	दुपारचे १२ ते २	वाजेपर्यंत
(३) आराधन विधि	दुपारीं	२ वाजतां
(४) ब्राह्मण-भोजन	,,	३ वाजतां
(५) पुराण	सायंकाळीं	५ वाजतां
(६) रथाची मिरवणूक रात्रीं		९ ,,

आश्विन शुद्ध ११ बुधवार

(१) भंडारा		
(२) मशिदींत कीर्तन सायंकाळीं		३ वाजतां
(३) पालखी चावडीस नेणें रात्रीं		[illegible] वाजतां

आश्विन शु।। १२ गुरुवार

काला सकाळीं ९ वाजतां

[illegible] पाठवल्यास [illegible]
[illegible]

([illegible])

[illegible] होय वरें, आता [illegible]. मी [illegible] दिवस राहू. [illegible] म्हणाले [illegible] कि आम्ही मग पाहून [illegible]. [illegible] आत्मेनी व सर्वांना उदी दिली व मला म्हणाले "[illegible] तळमळ लागली." असो. मग सर्वांना वाड्यांत जाण्याची परवानगी मिळाली. आम्ही सर्वजण जाऊन जेवण्याची तयारी करतों तोंच श्री राधाकृष्णा आईनें अगोदरच तजवीज करून ठेवली होतीच. त्यांनीं आम्हांला म्हटलें कीं आतां जेऊन घ्या व नंतर झाडांची व्यवस्था तुझ्या आईला विचारून करून घे. नाहीं तर झाडें व कुंड्या सुकून जातील. मग आम्ही जेवून नंतर मी श्रीकडेस जाऊन श्रींला परवानगी विचारणार इतक्यांत श्रींनें नारसिंह अवतार धारण केला होता. मी सभामंडपांत उभा राहिलों. सुमारें पाऊण तासानें वर जाऊन चरणीं मस्तक ठेऊन विचारलें कीं बाबा झाडें आणिलीं आहेत तीं लावूं का आतां? ती मी चावडीपासून साठ्यांच्या वाड्यां-पर्यंत दोनी बाजूनें वेली लावाव्या म्हणजे बरें होईल व मग लेंडीवरील कमा-नीवरहीं कांहीं वेली लावून तेथें थोडा बागही करावा असें माझे मनांत पुष्कळ दिवस होतें. कारण येथें फुलांचा फार अभाव असतो, परंत आपल्या कृपेनें पुष्कळच रोपें चांगले सुवासिक मिळाले आहेत. तरी तेवढीं आपण माझी अनाथाची इच्छा पूर्ण करून लावण्यास आज्ञा द्यावी व तीं चांगल्या रीतीनें वाढवून त्याला लवकरच फुलें येऊंद्या इतकींच आपल्या चरणापाशीं माझी गरीबाची प्रार्थना आहे. त्यावर बाबा मला म्हणाले " मला झाडबिड कांहीं लागत नाहीं तूं आपल्या घरीं चांगला बाग कर व तुझ्या रांडेला फुलें देत जा." सारांश मजवर फारच रागावून उठले व म्हणाले माझ्या अंगावर माणसें घालतो. चावडी खांडली. मशीदवी खांडून गुलामानें सर्व पैका नेला. आणि मला बागाच्या गोष्टी सांगतो. याद राख माझी बरोबरी करू नकोस तुला गावाबाहेर काढून देतों आणि तुझ्या रांडेला पोरासोरासुद्धां हाकून देतों. रातदीला माझ्या [illegible]

माफरवी देत नाहीं. असो कोणी दील वा न दील वा, आला है. मी म्हटलें बाबा झाडें सुकून चालली. त्यावर बाबा म्हणाले फेकून दे. व मग त्यावर तिसरे दिवशीं रात्रीं सुमारें ८-८॥ च्या सुमारास मला महादूस बोलावूं पाठविलें. व यावेळीं मी श्री राधाकृष्णाबाईकडेस होतों. महादू आला व मला बोलला पुरंदरे तुम्हांला बाबा बोलावितात. मी म्हणालों सकाळीं येईन. आतां रात्रीचें कोणी मशिदींत जात नाहीं मग मी कशाला येऊं. तो परत जाऊन त्यानें श्रीस तसें सांगितलें. त्यावर श्री म्हणाले जाय. त्याला गांडींत हात घालून घेउन ये. त्यानें पुन्हा येउन मला सांगितलेला निरोप दिला. त्यावर श्री राधाकृष्णा आई म्हणाल्या जाग ताई तूं असें काय करतेस. तुझ्याकरितां तुझी आई सारखी रात्रंदिवस तळमळत असते आणि तुला रागावतात त्याचें काय वाईट वाटतें. तूं रडूं नकोस. तुझी आई तुझीं झाडें मरूं देणार नाहीं. जरी सुकून गेलीं तरी ती देखील रुजवून तूंच त्या सर्व वेलींचीं फुलें पाहशील व सर्वत्रांना तुझी आठवण कायम राहील. जा तूं नको म्हणूं नकोस. एवढ्या रात्रीस तुला बोलावलें आहे तेव्हां कांहीं तरी चांगलेंच आहे जा. मी जाऊन पायरीखालीं उभा राहिलों. त्यावेळीं रा. रा. दादासाहेब केळकर बसलेले होतेच त्यावेळीं बाबा म्हणाले ये, भाऊ वर ये रडूं नकोस. मी काय तुझें केलें तूं माझ्या पाठीस कां लागतोस ये. मी तुला काय कमी केलें आहे. तुला मस्त देईन. अरे तुला सात समुद्र भरून देईल. भितोस कशाला. बाबा मला आपली कृपा आहे. तेवढी बस आहे. परंतु आपण जी जी झाडें आणली [illegible] सुकून गेली तरी [illegible] परवानगी देत नाहीं. [illegible] मला [illegible] करावयाचें आहे. ती आतां मी काय माझ्या मढ्यावर घालूं [illegible] मला [illegible] रडूं आलें. त्यावेळीं श्री म्हणाले भाऊ ये वर ये रडूं नकोस. आहो ह. असें म्हणून श्री उठून [illegible] येऊं लागले त्यावेळीं मी वर [illegible] श्रीचरणीं मस्तक ठेविलें. मला [illegible] रडूं आलें त्यावेळीं [illegible] [illegible]

[illegible] झाडें लागतील. ती माती फारच चांगली आहे. (हा वड पा-
टलाच्या खळ्याकडेस आहे.) असे म्हणून मला घर नेऊन दाखविलें
व बरेंच रडतांच लागले व बोधहि केला की असें रडूं नये. झाडें मरतात
काय. मेलीं तरी जगवीन. ती सर्व येतील. भितोस कशाला. तुझी इच्छा पुरेल.
अल्ला है हं. जाय आतां उदी घे उशिर करू नको. सकाळीं झाडें लागायची
[illegible] का असे म्हणून भाळीं उदी लावून मस्तकीं वरदहस्त ठेविला. जा
अल्ला है तुझी निष्ठा चांगली आहे. अल्ला वाली है. अल्लासे कोई नहीं. मग
मला [illegible] वाटून मी जरा हसलें. त्यावरोबर तेही हसले व जाय अल्ला
है [illegible] सर्व हकिगत श्री राधाकृष्णाआईस सांगितली. त्यांनी वाहवा
चांगले आहे असे म्हटले व तुझी आई तुझ्याकरितां कशी तळमळते ती
पहा म्हणाल्या [illegible] आतां आपण दोघेजण माती खोडून आणूं तात्या मोरे
[illegible] मास्तर यांनी खड्डे खोदावे व त्यांना आणखी माणसें देऊं
म्हणजे खड्डे लवकर तयार होतील व आपण दोघांनी माती वाहाची. [illegible]
[illegible] राधाकृष्णा आई म्हणाल्या [illegible] त्या व मी मिळून माती आणली व
बाकीच्या मंडळींनी खड्डे [illegible] मग झाडें लावली तों श्रींच्या काकडपाची
वेळ झाली मग आम्ही सर्वांनी स्नानें करून काकडपास गेलों. तो श्री
[illegible] पुढें लेंडीवरील बाग व कमानीवरील वेली आटोपून श्री
लेंडीवर गेले तेथून परत आल्यावर झाडें उपटून टाकण्यास श्रींनी कोंडाजी
[illegible] सांगितलें व फारच रागावून शिव्यागाळ्यांचा वर्षाव मोठ्या जोराने
सुरू झाला. त्यावेळी झाडें उपटून टाकावीं अशी श्रींची आज्ञा ऐकून माझें मन
फारच [illegible] आले व मी मग श्रीराधाकृष्णा आईच्या ओटीवरच बसलों व
[illegible] झालें. परंतु श्रींचा राग झाडें उपटण्यापर्यंत गेला नाहीं.
[illegible] राहिली. [illegible] २।३ दिवस [illegible] मात्र जवळ येऊं
[illegible] दिवशीं माझी स्वत: ठेऊन शिंपण्याची व चांगली
[illegible] करिता मनुष्य स्वत: ठेविला व त्यांच्या कृपेनें त्या सर्व वेली
[illegible] करून [illegible] फुलें व हार [illegible] आहेत.

ही त्यांची खरी कृपा आहे. कारण रोप कोवळे असतां फारच सुकून गेले होते व रुजणे शक्य नव्हतेच ते सर्व आज तागाईत शाबूत आहेत.

श्री. सन १९१६ सालच्या श्रावण महिन्यांत आमचे कुटुंब आपल्या माहेरी प्रसूत होऊन मुलगा झाला. त्याचे आधीं तेथें शिरगांव ता. माहिम जिल्हा ठाणे येथें प्लेगाची धामधूम होती; करितां त्यांचे वडीलांनी दुसऱ्या ठिकाणी जागेची व्यवस्था केली परंतु ती व्यवस्था लागण्याचे अगोदरच माझे कुटुंब त्यांच्या घरीच प्रसूत झाले व त्या मुलाच्या अंगावर सर्व लांबलांब केस होते तसेंच [illegible] मोठी असून वळलेली होती. ह्या मुलाच्या वेळी कुटुंब प्रसूत होऊन नवव्या दिवशी भर पावसांत घरी म्हणजे वांद्याला निघून आले. त्यावेळीं सांच्या वडिलांनी त्यांना वाघास न जाण्याबद्दल पुष्कळ सांगितले, कारण त्यावेळीं त्यांना थोडेसे वायूचे चिन्ह दिसत होते. परंतु त्यांनी तें न जुमानतां आग्रहानें निघत आल्या व दुसऱ्या दिवशींच त्यांना वायूचें मान जास्त होऊन जीभ दांताखालीं येऊं लागली. मी तसाच वांद्याचे असिस्टंट सर्जन डॉ. खांडवाले यांना आणून तिला दाखविलें. तेही फार घाबरले व चिन्ह ठीक नाहीं असें म्हणाले. असो. दवापाणी चालू केलें तरी फरक नाहीं. मला त्यांनी त्यांच्या दवाखान्यांत तिला ठेवण्याबद्दल पुष्कळ आग्रह केला परंतु मी मानलें नाहीं, कारण श्री समर्थ आज्ञा तेथेंच रहाण्याबद्दल होती. मग त्यांनी रा. रा. दाभोळकरांना सांगून [illegible] सरकारी [illegible] न. जोशी वगैरे माझ्या घरीं येऊन मला व मातोश्रीला बराच आग्रह करून शेवटीं तेथें नेण्याचें ठरऊन सकाळीं आम्ही पालखी वगैरे आणून घेऊन जाऊं. आपण कांहीं काळजी करूं नये असें त्यांनी म्हटलें व त्यांच्या सर्वांच्या समाधानाकरितां मला हो म्हणावें लागलें परंतु श्रीलीला अगाध. त्यांनीं आमची सर्व तयारी झालेली पाहून रात्रीं सुमारें १२ च्या सुमारास हातांत सटका झोळी वगैरे घेऊन दरवाजावर धक्का मारून आंत आले असा मला भास झाला. ते अगदीं नरसिंह अवतार धारण करून आले, ते मला मारावला येऊन त्याची पुनवृष्टी वरीच केली व तसेंच आंत जाऊन डॉ. [illegible] उदी लावली. [illegible]

[illegible] काकांनी व आम्हांनी [illegible] [illegible] आम्हां इमारतींनी
[illegible] असेल. आतां तुम्ही बाबास न्या. [illegible] शिर्डीहून सर्व गाडी व मंडळी
[illegible] नाहीं व तेंच मला [illegible] [illegible] दुष्काळामाणें रा. रा.
[illegible] रा. रा. काकासाहेब दीक्षित [illegible] मंडळी कबाडीस आली. ते
[illegible] म्हणाले चला तयारी करा. [illegible] मी त्यांना [illegible] सर्वप्रकार सांगितला.
रा. रा. [illegible] हे तें मानीनात. परंतु रा. रा. दीक्षितांच्या म्हणण्यावर ते
स्वस्थ राहिले. त्या मुलाचें बारसेंही झालें नव्हतें. मग माझें कुटुंब साधारण बरें
झाल्यावर त्यांना श्रीसमर्थ दर्शनास घेऊन जाणार परंतु तें फारच अशक्त
झाल्यामुळें त्यांच्या आईचा विचार त्यांच्या येथें नाताळच्या संधीला घेऊन
जाण्याचा ठरला व श्रीसमर्थांनी बरप्रमाणें धीर दिल्यापासून त्यांना गूण
येत चालला तो कायमचा आला. पुढें नाताळच्या सुट्टींत त्यांना तेथें नेऊन
पोहोंचविण्याबद्दल मी घराहून निघालों तों सर्व मंडळीसह वांद्रें स्टेशनवर
आलों तों तिकिटा वगैरे सर्वांच्या काढल्या व पुढें गाडीला सुमारें २०
मिनीटें असतां माझें मन फिरलें तें असें. मला वाटलें कीं मी शिरडीस
जावें, मंडळीनेंही तेथेंच जावें; परंतु आमच्या मातोश्रीनें मला सांगितलें कीं
आम्हांला पोंहचव आणि मग तूं जा. माझें मन कांहीं राहीना. मी म्हटलें
कीं तुम्हीं जा. मी असाच गाडींत बसून शिरडीस जाणार. मग गाडी
आल्यावर त्यांना गाडींत बसवून मी शिरडीस आलों. ह्यावेळीं श्रीसमर्थ व
राधाकृष्णा आई हीं फारच सीक होती. मी कोपरगांवीं गेल्यावर हलन
टांगेवाल्यानें मला ही हकीगत सांगितली. मी त्याला तांगा एकदम शिरडीस
जलद घेऊन जाण्याबद्दल सांगून, आम्हीं सुमारें ८॥–९ च्या सुमारास
तेथें गेलों. वेशीपाशीं गेल्यावर श्रीच्या दम्याचा आवाज व कण्हणें
मी ऐकिलें. तसाच मी श्रीचरणांपाशीं गेलों. सर्वत्र मंडळी बसलेली
होतीच. मी पायरी चढून गेल्यावर मजकडे पाहून भाऊ आलास. मी फार
हैराण आहें आतां मला सोडून जाऊं नकोस. मी आज ३।४ रोज तुझी वाट
पहातों. काकालावी म्हटलें बर जा त्या रामकृष्णाकडे तिथेंच राहा, कोठें जाऊं
येऊं नको. मी तेथें गेलों तो त्याही अत्यावस्थ सीक. त्यावेळीं श्री अगदीं

अशक्त होऊन गेले होते. खाणें वगैरे कांहींच चालत नसे, परंतु त्यांच्या इतर नित्यक्रमांत कांहींही कमी झालेलें नव्हतें. २।३ मनुष्यांनीं त्यांना धरून चालवावें. त्यांचा भिक्षेचा वगैरे नियम चालूच होता. एके दिवशीं लेंडीवर जातांना श्री म्हटलें कीं बाबा तुम्हाला उचलून नेतों व असें म्हणतांच मला रडें आलें. त्यावेळीं श्री म्हणाले कीं रडूं नकोस. मी २।४ रोजानीं बरा होईन. अल्लामियांनीं दुखणें घातलें आहे ते भोगीलें पाहिजे. जा रडूं नकोस. रडावें कशाला दोन दिवस बरे वाईट येतातच. भिऊं नये. त्यांना मी व रा. रा. काकासाहेब दिक्षित वगैरे श्रीराधाकृष्णा आईच्या औषधाबद्दल विचारलें. २।३ दिवसांनीं बरी होईल ती असें म्हणाले. शेवटीं एके दिवशीं सकाळीं मी त्यांची भयंकर स्थिति पाहून स्वतः श्रीकडेस गेलों व आज आई जगत नाहीं. कांहींतरी औषध द्या मी घेतल्यावांचून जाणार नाहीं असें म्हटलें. मग मजवर रागावून मला त्यांनीं औषध सांगितलें तें मी त्यांना तयार करून दिलें. व त्याच दिवशीं दोन प्रहरीं श्रीगोंदेकराच्या घरावर चढले. ते स्वतः इतके सीक होते कीं त्यांना २।३ जणांनीं उठवावें व बसवावें लागत असे. तरी ते एकटे एकाएकीं गोंदकराच्या घरावरून श्री राधाकृष्णा आईच्या घरावर चढून आले. सर्वत्र मंडळी ती मौज पहात राहिली. व मग तेथून वाण्याच्या बाजूनें खालीं उतरवा म्हणून बोलूं लागले. त्यावेळीं रा. रा. तात्यासाहेब पाटील वगैरे बरीच मंडळी होती. त्यांना मला खालीं उतरावा. असें म्हणाले तात्या म्हणाले काय चाल. त्यावेळीं बाबा म्हणाले १० रुपये देईन मला खालीं उतरावा. वर चढण्याचें कारण माझ्या अंगावर माणसें घालून मारण्याचे आणीं म्हणून मी पळून वर चढलों. ह्याप्रमाणें श्री लीला [illegible] होते. [illegible] [illegible] सारखे [illegible] जानेवारीच्या १४ तारखेपर्यंत [illegible] [illegible] [illegible] झालों [illegible] आहे [illegible] [illegible] नकोस [illegible] [illegible] [illegible]

परंतु श्रेष्ठींचें मला होऊन काढलें त्यावेळीं तो व श्री दोघे हंसूं लागले. [illegible] मुलास पुनरें ६।७ महिन्याचा होता व तो मुलगा मूक [illegible] आपला होता व मला शांती करण्याबद्दल पुष्कळांनीं सांगितलें परंतु मी ऐकिलें नाहीं. शेवटीं ही तक्रार कै. रा. दा. ग. भावे यांनीं श्रीस सांगितलें कीं हा कोणाचें ऐकत नाहीं तर ह्याला शांती करण्यास सांगा. श्री म्हणाले अण्णा मी असतां त्यानें काय म्हणून शांती करावी. त्याला जिकडे तिकडे साईमोला दिसतो. तो वेडा आहे. असो गरीबोंचा वाली अल्ला है. व त्याच दिवशीं त्या मुलाला श्रीराधाकृष्णा आईनें पुष्कळ तेल वगैरे लाऊन आंघोळ घालून पाळण्यांत घातला. तो मुलगा आज तागायत श्री कृपेनें आनंदांत आहे. अशा श्रीच्या लीला अनेक आहेत. त्या मी मूर्खानें काय व किती म्हणून वर्णन कराव्या. त्या सांग वर्णन करणें शक्य नाहीं. अस्तु श्रीनें मला असे पुष्कळ अनुभव दिले आहेत व अजूनही देतात. ते वर्णन करून घेणें त्यांची सत्ता आहे. ह्यापुढें ते जेव्हां आज्ञा देतील त्यावेळेस मी केव्हांही ते वर्णन करावयास तयार आहें.

माझें घर श्रीनेंच बांधलें नाहीं तर मी फाटका माणूस घर बांधू शकलों नसतों. असो पुढें दुसरें वर्षीं एकाएकीं घरास थोडी फाट गेली. त्यावेळींही मी श्रीची आज्ञा ती भरून काढण्याबद्दल पुष्कळदा मागितली, तरी श्रीनें राहूदे म्हणून मला सांगावें व मी माझें घर दुरुस्त करणार असून तुला त्याची काळजी नको राहूदे असें म्हणाले. पुढें ३।४ वर्षांनीं ती फाट वरीच मोठी होऊन दक्षिण आंगाची भिंतीवर अगदीं पडण्यासारखी होऊन आणखी २।३ ठिकाणीं दुसऱ्या फाटा होऊन घराची स्थिति अगदीं भयंकर झाली व पुष्कळजणांनीं मला या घरांत राहूं नकोस म्हणून सांगितलें. तरी देखील श्रीसमर्थांच्या आज्ञेमुळें आम्ही घर सोडलें नाहीं. मात्र एकदां माझे बंधू रा. रा. शा. न. जोशी हे आपल्या कुटुंबास श्रीदर्शनास जात होते त्यावेळीं माझ्या मनांत भीती उत्पन्न होऊन दुरुस्तीबद्दल श्रींना तुम्हीच विचारा कारण आपण सर्व व्यवस्था पाहिली आहे करितां कसेंही करून आपण श्रींची परवानगी

घेऊन या; नाहीतर आतां भिंत उभी राहणें शक्य नाहीं. असें श्रीला कळविलें, तरी देखील श्रीनें परवानगी दिली नाहीं. अस्तु तरी ते आल्यावर मी तें दुरुस्त करावें म्हणून चुन्याची घाणी चालविली व चाक बरोबर फिरतें कीं नाहीं हें पाहूं लागलों! तरी त्यावेळीं नुसतें चाक सोडून पहात असत. तें फुटलें व त्यावर दुसरें आणलें तें ही फुटलें. त्यावेळी माझ्या मातोश्रीनें सांगितलें कीं खरोखर तुला श्रीची आज्ञा नाही तर काम राहूंदे. आता तसेंच त्यांना जें करणें असेल तें करूंदे. कारण हें दुरुस्तीचें काम करूं नये म्हणून त्यांचा फारच आग्रह होता. अस्तु पुढें आमच्या मातोश्रीस श्रीनें आपल्या चरणीं नेलें व श्रीरामनवमीच्या दिवशीं (१९२० ची) श्रीनें आमच्या कुटुंबासही आपल्या चरणी नेलें. तें असें कीं श्रीच्या रामनवमीच्या उत्सास ८ दिवस होते व दिवस रविवार होता, तरी त्यांनीं मला विचारिलें कीं उत्सास किती दिवस आहेत. मी म्हटलें की पुढल्या रविवारीं. त्यावेळेस त्यांना अतिशय वाईट वाटून त्या रडूं लागल्या व श्रीस म्हणाल्या कीं मला [illegible] तागायत आपण प्रत्येक उत्सवास आपल्या चरणीं घेऊन गेला आणि त्यावेळीं मला येथें दुखण्यांत पाडून ठेविलें आहे तरी जर आपण मला [illegible] नेलें नाहीं तर मी आपल्या समाधीपाशीं प्राण देईन. हा देह ठेवणार नाहीं. करितां मला उत्सास घेऊन चला नाहीं तर मी माझा शब्द परत घेणार नाहीं. त्यावेळीं मी [illegible] समजूत केली [illegible] त्यांचें समाधान झालें [illegible] शब्द राहिला. [illegible] घेऊन [illegible] केलें कीं तूं [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] देऊन [illegible] तेथेंच [illegible] लावून [illegible] सांगितलें [illegible] म्हणून मी विचारलें कीं, [illegible] आहे कां तें सांग. त्यांनी मला हात [illegible] तुम्हाला घ्यावें असेल तें [illegible] करा. येथें [illegible] नका म्हणताच त्यांनी मला नमस्कार करून श्रीफडेस ध्यान धरून त्या श्रींच्या चरणीं गेल्या. अस्तु ह्याप्रमाणें श्रींची अगाध लीला आहे. अस्तु आतां ह्यापुढें मला जास्त लिहवत नाहीं. मी श्रींची रात्रंदिवस विनंती करितो कीं त्यांनी मलाही आपल्या वचनाप्रमाणें मशिदींत झातानें गाडण्याची वेळ लवकरच आणावी. व ह्याचप्रमाणें गेल्या वर्षी माझा लहान मुलगाही श्रीचरणीं तो रामनवमीचें उत्सास जाऊन आल्यावर मे १९२३ च्या ३१ तारखेस श्रीनें आपल्या चरणीं नेला. अस्तु:

(१२०)

एकदां ह. भ. प. बाबूरावबुवा औरंगाबादकर महाराजांचे दर्शनास आले होते. महाराजांनी त्यांना कांहीं दिवस ठेऊन घेतलें. शेवटीं एके दिवशीं त्यांनी जाण्याचा हट्टच घेतला. ते ज्यांचे घरीं उतरले होते त्यांनी महाराजांस सांगितलें " आज बुवांनीं जाण्याचा निश्चय केला आहे आणि त्याप्रमाणें ते आतां निघणार आहेत. " महाराज म्हणाले " त्याची मर्जी. गेला तर पावसांत हैराण होईल. आपलें काय जातें " ते निघाले त्यावेळीं लख्ख ऊन पडलें होतें आणि पावसाचें कांहींही चिन्ह नव्हतें. अर्थातच " पावसांत हैराण होईल " हे महाराजाचे शब्द त्यांना विनोदाचे वाटले. पण त्यांचा टांगा अर्धा मैल गेला असेल नसेल तोंच एकदम आकाश अभ्राच्छादित झालें आणि अति जोराचा पाऊस आला. त्यांचे सगळे कपडे भिजले आणि त्यांना अत्यंत त्रास झाला. शेवटीं त्यांना जवळच एका खेड्यांत रात्रीं मुक्काम करावा लागला.

(१२१)

असेंच एकदां तात्या पाटील आणखी कांहीं मंडळी कोपरगांवास [illegible]

विचारलें " कोठे जातां. " ते म्हणाले " कोपरगांवास जातो. " महाराज म्हणाले "कशाला हात पाय मोडून घ्यावयाला जातां?" त्यावर तात्या पाटील म्हणाले "बाबा जरूरीचें काम आहे गेलें पाहिजे" असें म्हणून महाराजांच्या उत्तराची वाट न पाहतां तावडतोब निघून गेले. ते शिर्डीच्या ओढ्यापर्यंत म्हणजे साधारण अर्धा मैल गेले. ओढ्यापाशीं टांग्याचे घोडे बुजाले आणि टांगा उलटला व मोडला. सर्व मंडळीला थोडी बहुत दुखापत झाली.

(१९२)

एकदा माधवराव देशपांड्यांची साक्ष कोपरगांवाचे मामलेदाराकडे व्हावयाची होती. तारखेचे दिवशीं ते कोपरगांवास जावयास निघाले. जातांना महाराजांचे दर्शनास गेले आणि कोपरगांवास जाऊन येतों असें म्हणाले. महाराज म्हणाले कशाला जातोस? नको जाऊं. माधवराव म्हणाले. " गेलें पाहिजे " आणि असें म्हणून निघाले. निमगांवापर्यंत म्हणजे सुमारें दीड मैल गेले. तों समोरून कोपरगांवचे मामलेदार कांहीं मंडळीसह सामोरे भेटले ते इकडेच म्हणजे शिर्डीस येत होते. अर्थात् माधवराव त्यांचे बरोबरच परतले.

(१९३)

शिर्डीस मार्तंड नावाचा शिंपी होता. तो आजारानें अत्यंत पिडला होता. त्याची शुश्रुषा करणारें कोणी नव्हतें व त्याची अत्यंत आबाळ होत होती. एक दिवस तो रस्त्याजवळ पडलेला असतांना महाराज त्या रस्त्यानें गेले. त्यांनीं त्याला सांगितलें " तूं निमगांवास नानासाहेब डेंगळ्यांकडे जा. तेथें तुझी सर्व सोय लागेल." तो तेथें गेला, तेव्हां नानासाहेब डेंगळेंनी त्याचा सत्कार केला [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] साहेब [illegible] येथें [illegible] त्यांना [illegible] [illegible] ओंकारेश्वर [illegible] इच्छा झाली. [illegible] महाराजांनी ती दिली. तेथें [illegible] नाना साहेब [illegible] एक मांग "दे बाप हुटे [illegible]" असें ओरडत त्यांचेकडे आला, त्यांनी दोन पावल्या दिल्या. इकडे त्याच वेळेला महाराज आनंदराव मारवाडयाला म्हणाले या पहा मला नानांनी दोन पावल्या दिल्या, असें म्हणून त्या पावल्या महाराजांनी आपल्या खिशांत घातल्या.

रा. रा. हरीभाऊ केशव कर्णीक मु॥ डहाणू यांचे महाराजांबद्दल अनुभव.

१ महाराजांची पहिली भेटः—माझेवर भाऊबंदांनीं खोटा आळ घातला. मोठया विचारांत पडलों. माझ्या ध्यानीं पण नाहीं कीं शिरडीस महाराजांकडे जावें. लोक सांगत कीं ते प्रत्यक्ष देव आहेत. व त्यांची लीला अतर्क्य आहे. तें एकून एकाएकीं मनांत आलें कीं शिरडीस जावें. त्याप्रमाणें मी जावयास निघालों. महाराजांकडेस सकाळीं १० वाजतां प्रथम दर्शनास गेलों. दर्शन घेतलें. विडा सुपारी नारळ पुढें ठेविला. दर्शनाचे वेळीं दुसरे-ही लोक दर्शना करितां आलेले होते. महाराज मला म्हणाले कीं "तुम्ही वाडयांत राहा." तेव्हां दुसरे बरोबर असलेले लोक मला म्हणाले "तुमची व महारा-जांची पूर्वीची ओळख आहे काय?" मी म्हणालों "नाहीं." ते "म्हणाले महाराज तुम्हांस वाडयांत राहण्यास सांगतात व आम्हांस कांहींच सांगत नाहीं. हे कसें?" मी म्हणालों त्यांचे त्यांस माहिती मी काय सांगणार? महाराजांनीं आज्ञा केल्याप्रमाणें मी वाडयांत राहीलों. त्याच दिवशीं दोनप्रहरीं २ वाजतां पुन्हा मशिदींत गेलों. तेव्हां महाराजांनीं आमचे वर निरळ कुभांड रचि-

लेली अशी हकिगत सांगण्याची सुरवात केली. ते म्हणाले " जमिनीचा तं[illegible] काय—नानाला काकांनीं मारलें. हें सर्व तुझ्या ताऱ्यांनीं करविलें " इत[illegible] माहाराज बोलले. " व भाषण बंदकेलें. पुढें ४ दिवस जाहले. मी विचारां[illegible] आहें कीं जरी मजवर खोटा आळ घातला आहे तरीपण याचा शेवट कस[illegible] होणार? चौथे दिवशीं महाराज पुन्हा म्हणाले कीं " ज्यांनीं हें करवि[illegible] त्यांचें ६ महिन्यांनीं काय होईल तें पहा " पुढें मजवरील या खोटया आळाच[illegible] निकाल मी निर्दोषी असल्यामुळें महाराजांचे कृपेनें माझ्या मनाप्रमाणें लाग[illegible] व माझी निष्ठा महाराजांचे चरणीं दृढ झाली.

२ एक वेळ मी शिरडीहून पंढरपूर येथें जात होतों. कोपरगांव स्टेशन[illegible] हून पंढरपूरचें टिकीट घेतलें. गाडी दौंड स्टेशनपर्यंतचीच होती. मा[illegible] घेतलेलें टिकीट मेल गाडीचें नव्हतें. दौंड स्टेशनवरून जाण्यास थोडया[illegible] वेळानें मेल गाडी होती. पुढें स्टेशनवर असलेले प्यासेंजर वगैरे लो[illegible] स्टेशन वरून निघून गेले व स्टेशनची वत्ती (दिवा) विझाली, इतक्यां[illegible] मला शौचास लागलें. शौचकूपांत जाण्यास दोन जिने चढून गेलें पाहिजे[illegible] मजजवळ असलेलें सामान टाकून तिकडे जावें कसें या विचारांत मी आहें [illegible] एक हमालासारखा दिसणारा मनुष्य मजजवळ आला. त्यानें मला शौच[illegible] व नळ दाखविला व मी शौचास जाऊन आलों इतक्यांत गाडीची वेळ झा[illegible] परंतु माझें टिकीट प्यासेंजरचें असल्यामुळें तें बदलून मेलचें टिकीट [illegible] पाहिजे असें त्या मनुष्यानें सांगितलें व माझें टिकीट व पैसे त्याजपाशीं [illegible] [illegible] टिकीट आणण्यास दिलें. व तो दोन जिने चढून टिकीट [illegible] [illegible] गाडी आली. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] दिसली आहे. ६ महिना झाला [illegible] [illegible] पोचली व मी [illegible] [illegible] गाडीनें [illegible] जाण्यास निघालों, व [illegible] [illegible] स्टेशनावर [illegible] असेल, मी त्या डब्यांत [illegible] एक कफनी घातलेला फकीर [illegible]. तो [illegible] बोलूं लागला की "परमेश्वरानें जंगलांत झाडें [illegible] केली आहेत तीं कांहींतरी उपयोगाची असतात. कोणते झाडाचा काय उपयोग होतो तें तुम्हांस माहीत नाहीं; परंतु मला सर्व झाडांचे उपयोगाची माहिती आहे. असें म्हणून मला "गाडींतूनच" एक झाड दाखविलें व सांगितलें तें पहा झाड; नीट लक्षांत ठेवा. ज्याचे वरीं मनुष्य वेडे झाले असेल त्यानें त्या मनुष्यास या झाडाचा पाला वांटून दिल्यास वेडें माणूस बरें होईल" इतकें सांगितलें. त्यानंतर ३ तास मी शुद्धींत नव्हतों. विचारांत पडून स्वस्थच बसून राहिलों होतों. पुढें वांद्रें स्टेशन आल्यावर लोक बोलूं लागले तेव्हां सावध जाहालों व मागें पाहतों तों तो फकीर जागेवर नाहीं, तो कुठून आला कोठें उतरला याचा तपासच लागला नाहीं. असो पुढें त्यानें सांगितल्या प्रमाणें त्या झाडाचें औषध मी आपल्या सुनेस दिलें व ३ दिवसांनीं तिला गूण आला. त्या नंतर २ वर्षांनीं पुन्हां तिचें डोकें बिघडलें व पुन्हांही त्या फकिरानें सांगितलेलेंच औषध दिलें व त्याचाही गूण आला.

४ आमचा नातू चि. शिवरामचा मुलगा चि. केशव हा श्रीमहालक्ष्मीचे यात्रेहून परतयेत असतानां वाटेंत दुपारीं मुक्कामाकरितां नदीचे कांठीं इकडून १० मैलावर राहिले होत. दुपारीं नदींत पोहण्याकरितां गेला असतां हातांतील सोन्याची आंगठी "१॥ तोळा वजनाची" नकळत पाण्यांत पडली. पुढें घरसात [illegible] म्हणजे ६ महिन्यानीं ठाकूर जातीचा एक इसम आमच

ध्यें आला व म्हणाला कीं येथील एकादे मुलाची आंगठी तो श्रीमहालक्ष्मीचे यात्रेहून घरीं परत येतांना नदींत पडली होती काय? ती मला सांपडली आहे असें म्हणून त्यानें आंगठी आणून दिली.

२ माझी नात चि. शिवरामाची मुलगी लीला ही नी शिरडीत असतांना दहाणूस निवर्तली. मी त्यावेळीं शिरडीस होतों. दोन प्रहरची महाराजांची आरती झाली, त्यावेळीं मी महाराजांजवळ बसलों होतों. आरती झाल्यावर जेवण्यास गेलों. नंतर दुपारीं ३ वाजतां मशिदींत येतों तों मी पायरीचे खालीं असतानांना महाराज म्हणाले "आतां वर येऊं नको. घरीं जा. मध्यें कोठें उतरूं नको" महाराजांनीं सांगितल्या प्रमाणें मी तावडतोब घरीं आलों तों चि. लिली हीस काल दुपारीं १ वाजतां देवाज्ञा झाल्याचें समजलें.

Saimaharaj then told a story. He said there was a princess living in a palace. A "mang" sought shelter with her. Her sister-in-law who was there also, refused it to the mang. So the mang with his wife was returning disconsolate to his village when he met Alla-Minya in the way and told his story, how, stricken with poverty, he sought shelter and was refused. Alla-minya advised him to return with his wife and seek shelter once more with the same princess. He did so and was admitted and treated like a member of the family. The mang stayed enjoying all the comforts for over six months and then coveting gold murdered the princess with an axe. The people round-about assembled in large numbers and held a panchayat. The mang admitted the offence, when the matter went to the king in due course. Alla-minya advised him to let the mang go The king obeyed. The princess murdered by the mang came to be born of him as his daughter and he came once more to the palace and was permitted to stay there in affluence and ease for twelve years. Then Alla-minya inclined the king to avenge the murdered princess and the mang was killed in the same way in which he had killed the princess. The mang's widow returned to her village accepting the mang's fate as just. The princess who was born as daughter to the mang came to the place, took possession of what belonged to her in the former reincarnation and lived happily afterwards. There was the work of God done and his justice vindicated. There was Shej Arti at night, Bhishma's Bhajan, and Dixit's Ramayana. Ram Maruti to-day embraced Sayin Maharaj when the latter was going in procession to chawadi for the Shej Arti.

5-1-12.

In the morning I got up early though I did not sleep well at night. I attended the Kakad Arti. Sayin Maharaj was in a pleased mood. My son Baba and Gopalrao Dorle went to him. On seeing them he said "go". Taking this as permission to return they hired Bala Bhaoo's tanga and went away. I prayed and saw Sayin Maharaj go out and again after he returned. He

Pages 53 to 55

was in very good mood. Many people came. After the midday Arti, and after the usual meal, I lay down for a while and then sat listening to Ramayan read by Dixit. Upasani, Bhishma and Madhaorao were also present, Then about 5 P.M. I went to see Sayin Maharaj with Bhishma and my son Balwant. He told how he was not well and humorously described his ailments. Balabhaoo Joshi brought parched gram. Sayin Maharaj ate a few and distributed the rest. Then we stood, near the Chawadi when he came out for his stroll, and then we had the usual Arti in the Wada, Bhishma's Bhajan and Dixit's Ramayan of which two chapters were read. Today some people from Dhulia came and went.

6-1-12.

I got up in the morning a little before daybreak and finished my prayer as usual and saw Sayin Maharaj go out. After he passed on I went to Balasaheb Bhate and borrowed from him his copy of Rangnath Swami's Yoga Vashistha in Marathi and returned to my lodgings, but resumed the reading of Ramayana. We all there attended the midday Arti and had our meals as usual. I did not wish to lie down but somehow sleep overcame me and I slept for two hours nearly. Then Dixit read Ramayana and later on I went to the musjid and saw Sayin Maharaj. He was in a pleased mood and there was talk. In the evening there was the usual Wada Arti and later on we attended the Shej Arti at the Chawadi. Sayin Maharaj was in an exceptionally pleased moved, made mystic signs to Megha, and did what are known as "Drishti pata" in Yog. An astrologer has come from Dhulia and is a guest of Upasani and is staying in the Wada. At night there was Bhajan of Bhishma and Ramayan of Dixit.

7-12-12.

In the morning I got up early and attended the Kakad Arti. Sayin Maharaj looked exceedingly pleased and gave Yogic